

EKONOMSKA ŠOLA LJUBLJANA

**RAZISKOVALNA NALOGA
SI ŽE UNOVČIL SVOJ TURISTIČNI BON?**

Področje: ekonomija in turizem

Mentorica: Eva Zule, mag.
Somentorica: doc. dr. Daša Farčnik

Avtorja: Neža Šuligoj, Aljaž Rezar, 4.letnik
Izobraževalni program: ekonomski tehnik

Ljubljana, januar 2021

KAZALO VSEBINE

1. POVZETEK	5
2. UVOD	6
2.1. Opredelitev področja in opis problema	6
2.2. Metode dela	7
2.3. Namen in cilji raziskovalne naloge	7
2.4. Hipoteze	8
3. VPLIV TURIZMA NA GOSPODARSTVO	9
3.1. Turizem.....	9
3.2. Pomen turizma v svetu in v Sloveniji	9
3.3. Turizem pred epidemijo	10
3.4. Tuji turisti v Sloveniji pred epidemijo.....	11
3.5. Domači turisti v Sloveniji pred epidemijo	11
4. TURIZEM V LETU 2020	12
4.1. Prvič po letu 2009 upad prihodkov in prenočitev	12
5. PRIHODNOST SLOVENSKEGA TURIZMA	14
5.1. Slovenija ima za okrevanje po epidemiji dobro izhodišče	15
5.2. Nadgrajena kampanja Moja Slovenija	16
6. MLADI V SLOVENIJI	17
7. PODLAGA TURISTIČNIH BONOVI	18
7.1. Pomen besedne zveze Turistični bon.....	18
7.2. Težava, ki je pripeljala k ideji turističnih bonov	18
7.3. Različne ideje o turističnem bonu.....	19
8. TURISTIČNI BON – DEL TRETJEGA PROTIKORONSKEGA PAKETA ZAKONOV	20
8.1. Uveljavitev turističnega bona.....	20
8.2. Kdo je upravičenec do turističnega bona?.....	20
8.3. Ali lahko bon namesto upravičenca unovči druga oseba?.....	20
8.4. Kje se lahko unovči turistični bon?.....	20
9. PRAVNA PODLAGA	22
9.1. Uredba o načinu unovčitve turističnega bona	22
9.2. Prvi člen	22
9.3. Drugi člen	22

9.4.	Tretji člen.....	23
9.5.	Četrti člen	23
9.6.	Peti člen.....	24
9.7.	Šesti člen.....	25
9.8.	Sedmi člen	25
9.9.	Osmi člen.....	25
9.10.	Deveti člen	25
10.	KAKO SO TURISTIČNE BONE IZKORISTILI ZNANI SLOVENC?	26
11.	ZLORABE TURISTIČNIH BONO	28
12.	KAKO LAHKO TURISTIČNE BONE UNOVČIJO ZAPORNIKI?	30
13.	TURISTIČNI BONI V TUJINI	31
13.1.	Turistični boni na Poljskem.....	31
13.2.	Turistični boni v Luksemburgu.....	31
13.3.	Turistični boni na Irskem	32
13.4.	Turistični boni v Italiji.....	32
13.5.	Turistični boni v Singapurju	33
14.	EMPIRIČNI DEL	34
14.1.	Analiza ankete	34
14.2.	Intervju z gospodom Borutom Farčnikom, direktorjem hotela Center na Poljuki	53
14.3.	Intervju z gospo Ano Špik, projektno koordinatorko v Slovenski turistični agenciji	54
14.4.	Intervju z gospodom Željkom Vrhovcem, pomočnikom direktorja hotela Slon	55
14.5.	Intervju z gospodom Domnom Trobcem, članom uprave podjetja Istrabenz, Life Class hoteli Portorož.....	56
15.	RAZPRAVA	57
16.	ZAKLJUČEK	60
17.	VIRI	62
18.	PRILOGE	65

KAZALO SLIK

Slika 1: Pregled turizma v Sloveniji 2019	10
Slika 2: Prenočitve turistov v Sloveniji med leti 1989 in 2019	10
Slika 3: Primerjava rasti mednarodnih prihodov po svetu.....	11
Slika 4: Turistično leto 2020	13
Slika 5: Primerjava gibanja turističnega prometa domačih gostov.....	14

KAZALO GRAFOV

Graf 1: Starost	34
Graf 2: Spol.....	35
Graf 3: Status	35
Graf 4: V kateri regiji prebivate?.....	36
Graf 5: Čemu je po vašem namenjen turistični bon?	37
Graf 6: Do kdaj lahko po vašem mnenju izkoristimo turistične bone?.....	38
Graf 7: Kakšno je vaše mnenje o izdaji turističnih bonov?	38
Graf 8: Katera trditev velja za vas?	39
Graf 9: Turistični bon	40
Graf 10: Turistični bon sem izkoristil/a	40
Graf 11: Kolikšno vrednost turističnega bona ste izkoristili?.....	41
Graf 12: Turistični bon sem izkoristil/a	41
Graf 13: Turistični bon sem izkoristil/a	42
Graf 14: Turistični bon sem izkoristil/a	43
Graf 15: Turističnega bona še nisem izkoristil/a ker	44
Graf 16: Za kakšen namen ste izkoristili turistični bon?	45
Graf 17: Kako bi ocenili vrednost izdanih turističnih bonov? (odrasli 200 eur, otroci 50 eur).....	46
Graf 18: Bi si naslednjič želeli višje vrednosti turističnega bona?.....	46
Graf 19: Do kdaj bi po vašem mnenju morali veljati turistični boni?.....	47
Graf 20: Kaj se bo po vašem mnenju zgodilo decembra 2021?.....	47
Graf 21: Ali bodo po vašem mnenju turistični boni dosegli svoj namen?	48
Graf 22: Za katero možnost koriščenja turističnih bonov bi se odločili?	49

1. POVZETEK

Turistični boni, kot eden od ukrepov za pomoč slovenskemu gospodarstvu zaradi epidemije korona virusa, so bili sprejeti v sklopu tretjega paketa pomoči vlade Republike Slovenije. (Uradni list, 2021)

Skupno število izdanih turističnih bonov je bilo 2.047.261, njihova skupna vrednost znaša nekaj manj kot 356,9 milijona evrov. Od tega je bilo do 28. novembra 2020 deloma ali v celoti porabljen le dobra tretjina bonov, neporabljenih pa ostaja še za 228,9 milijona evrov turističnih bonov. (FURS, 2021)

V najini raziskovalni nalogi sva želela ugotoviti, kakšno je mnenje mladih o turističnih bonih, koliko jih je bone že unovčilo, kje in kdaj so jih, ter ugotoviti, kaj bi mlade spodbudilo h koriščenju bonov takoj, ko bo to mogoče. Zanimalo naju je tudi, kaj o turističnih bonih menijo predstavniki turizma in strokovnjaki.

Po pregledu domače in tuje literature, sva izvedla spletno anketo med mladimi in opravila intervjuje z gospodom Željkom Vrhovcem, predstavnikom hotela Slon v Ljubljani, z gospodom Borutom Farčnikom, direktorjem hotela Center na Pokljuki, ter z gospo Ano Špik, projektno koordinatorico na Slovenski turistični organizaciji. Opravila pa sva tudi telefonski intervju z gospodom Domnom Trobcem, članom uprave podjetja Istrabenz, Life Class hoteli Portorož.

Se mladim zdi, da so turistični boni rešitev za slovenski turizem? Bi morali povečati obseg storitev, za katere je mogoče izkoristiti turistični bon? Kaj se bo zgodilo konec leta 2021, ko turistični boni potečejo?

Na to in še več, sva odgovorila v najini raziskovalni nalogi.

Ključne besede: mladi, turistični bon, turizem, gospodarstvo

2. UVOD

2.1. Opredelitev področja in opis problema

Mladi se vsako leto veselimo počitnic, med katerimi se lahko odpravimo dopustovat v Slovenijo ali v tujino. Nekateri se med počitnicami odpravijo v bolj oddaljene države, nekateri potujejo znotraj Evrope, mnogi se odpravijo dopustovat na Hrvaško ali Italijo, nekateri pa tudi med počitnicami ostanejo v Sloveniji in dopustujejo doma.

Turizem je ena najpomembnejših gospodarskih panog na svetu, saj poleg vpliva na bruto domači proizvod, vpliva tudi na razvoj manj razvitih območij, na zaposlitev lokalnega prebivalstva in povečanje obsega naložb, pomembni pa so tudi neekonomski učinki turizma.

S 3. marcem 2020 se je v Sloveniji pojavila epidemija koronavirusa, ki je močno zamajala gospodarstva sveta – tudi našega. Slovensko gospodarstvo se je znašlo pred oviro, ki trenutno ni in tudi v bližnji prihodnosti, zagotovo ne bo lahek nasprotnik. Med ukrepi tretjega protikoronskega paketa ukrepov, je vlada Republike Slovenije 13. marca 2020, vključila tudi turistični bon, ki pripada vsakemu slovenskemu državljanu s stalnim prebivališčem v Sloveniji. Vsaki mladoletni osebi je pripadel turistični bon v vrednosti 50 EUR in vsaki polnoletni osebi v vrednosti 200 EUR.

Skupno število izdanih bonov je bilo 2.047.261, njihova skupna vrednost pa znaša nekaj manj kot 356,9 milijona evrov. Od tega je bilo do 28. novembra 2020 deloma ali v celoti unovčenih 932.900 bonov v skupni višini 127,9 milijona evrov, kar znaša približno eno tretjino. Neporabljenih torej ostaja še za 228,9 milijona evrov bonov. (rtv.si, 2021)

Tudi sama sva čez poletje 2020 unovčila svoje turistične bone, eden od naju je prejel celo bon svojih dveh babic in s tem pripomogel k izkoriščanju turističnih bonov.

Glavna poletna turistična sezona se neizbežno bliža in konec leta 2021, ko zapade veljavnost turističnih bonov, bo kmalu tu. Zato sva želela v najini raziskovalni nalogi ugotoviti, zakaj mladi še niso unovčili oz. v celoti unovčili svojih turističnih bonov, jim predstaviti pomembnost turizma za slovensko gospodarstvo in jih prepričati, da tudi sami unovčijo svoj turistični bon in s tem pripomorejo k izpolnitvi namena izdaje turističnih bonov.

2.2. Metode dela

V najini raziskovalni nalogi sva uporabila različne metode dela. Za sestavo teoretičnega dela sva preučila domačo in tujo literaturo in internetne vire. Kasneje sva izvedla spletno anketo, ter za poglobljen vpogled izvedla intervjuje z gospodom Željkom Vrhovcem, predstavnikom hotela Slon v Ljubljani, z gospodom Borutom Farčnikom, direktorjem hotela Center na Pokljuki, ter z gospo Ano Špik, projektno koordinatorico na Slovenski turistični organizaciji. Opravila pa sva tudi telefonski intervju z gospodom Domnom Trobcem, članom uprave podjetja Istrabenz, Life Class hoteli Portorož.

2.3. Namen in cilji raziskovalne naloge

V najini raziskovalni nalogi želiva ugotoviti, kakšno je mnenje mladih o turističnih bonih, koliko jih je bone že unovčilo, kje in kdaj so jih, ter ugotoviti, kaj bi mlade spodbudilo h koriščenju bonov takoj, ko bo to mogoče. Zanima naju tudi, kaj o turističnih bonih menijo predstavniki turizma in strokovnjaki.

V raziskovalni nalogi smo si zastavili naslednje cilje:

- Pregledati teoretična izhodišča in že narejene ankete s področja turističnih bonov domačih in tujih avtorjev.
- Pridobiti stališča strokovnjakov in turističnih delavcev.
- Pridobiti podatke o koriščenju bonov med mladimi.
- Podati priporočila za učinkovito koriščenje bonov med mladimi.

Glavni cilj raziskovalne naloge je ugotoviti, ali so turistični boni ustrezen ukrep za reševanje slovenskega turizma po mnenju mladih, preveriti, kako so turistične bone sprejeli in izkoristili v drugih državah in poiskati rešitev, kako bi mlade spodbudili, da bi vsi mladi unovčili svoj turistični bon.

2.4. Hipoteze

V raziskovalni nalogi sva si postavila naslednje hipoteze in raziskovalna vprašanja:

H1: Večina mladih pozna namen izdaje turističnih bonov.

H2: Več kot 60 % anketirancev ne ve, do kdaj lahko izkoristi turistični bon.

H3: 70 % mladih še ni izkoristilo turističnih bonov.

H4: Tisti, ki niso izkoristili turističnega bona ga niso, ker so čakali na primernejši letni čas.

H5: Največ tistih, ki so turistični bon izkoristili, so ga izkoristili ob morju.

H6: 25 % mladih je turistične bone izkoristilo delno.

H7: 50 % je tistih, ki so turistični bon izkoristili s starši.

H8: Več kot polovica anketirancev je mnenja, da so turistični boni le eden od ukrepov vlade v času epidemije.

H9: Po mnenju anketirancev bo polovica turističnih bonov do decembra 2021 ostala neizkoriščenih.

Za kvalitativni del raziskave sva si zastavila tudi naslednja raziskovalna vprašanja:

RV1: Kako izdajo bonov ocenjujejo strokovnjaki in turistični delavci?

RV2: Kakšni so predlogi strokovnjakov in turističnih delavcev glede unovčevanja turističnih bonov?

RV3: Kako bi mlade spodbudili h koriščenju turističnih bonov?

V raziskavi bova pridobila kvalitativne in kvantitativne podatke, ki bodo omogočili, da doseževa zastavljene cilje naloge in odgovoriva na hipoteze ter raziskovalna vprašanja.

3. VPLIV TURIZMA NA GOSPODARSTVO

Gospodarski učinki turizma nastanejo zaradi potrošnje turistov. Ti v času počitnic potrošijo bistveno več denarja, kot bi ga potrošili doma. (eucbeniki.sio, 2020)

3.1. Turizem

Turizem je ena izmed pomembnejših panog v svetu, saj poleg vpliva na bruto domači proizvod vpliva tudi na razvoj manj razvitih območij, na zaposlitev lokalnega prebivalstva in povečanje obsega naložb, pomembni pa so tudi neekonomski učinki turizma. (Mihalič, 2008)

Pandemija koronavirusa v kombinaciji s strogimi zajezitvenimi ukrepi pomeni velik negativni šok za turizem po svetu in v Sloveniji. Trenutno razpoložljivi podatki kažejo na močan upad turističnih prihodkov v prvih štirih mesecih letos, napovedi za celotno leto pa na njihovo znižanje v razponu od 50 do 80 % na svetovni ravni, v Sloveniji pa od 30 do 70 %. Kolikšni bodo dejanski negativni učinki je ključno odvisno od nadaljnega poteka širjenja epidemije korona virusa, njenega trajanja ter sprejetih ukrepov. Glede prihodnjega razvoja panoge prevladuje prepričanje, da turizem po korona virusu ne bo enak kot pred krizo, lahko pa Slovenija izkoristi novo priložnost kot zelena, varna in trajnostna destinacija. (umar.si, 2020)

3.2. Pomen turizma v svetu in v Sloveniji

Turizem, ki združuje različne panoge in področja (dele gostinstva, prometa, trgovine, osebnih, športnih in rekreacijskih storitev itd.) v svetu predstavlja okoli desetino BDP. Je ena izmed pomembnejših panog v svetu, saj poleg vpliva na bruto domači proizvod vpliva tudi na razvoj manj razvitih območij, na zaposlitev lokalnega prebivalstva in povečanje obsega naložb, pomembni pa so tudi neekonomski učinki turizma. Po podatkih Svetovnega potovalnega in turističnega sveta (WTTC) je turizem leta 2019 k svetovnemu bruto domačemu proizvodu (BDP) prispeval 10,3 % in predstavljal desetino oziroma okoli 330 milijonov delovnih mest. (Economic impact report WTTC, 2020)

Z razvojem je turizem v zadnjih petih letih ustvaril enega od štirih novih delovnih mest. Ena izmed pomembnejših destinacij potovanja je Evropa, kjer je turizem po podatkih WTTC leta 2019 predstavljal 9,1% celotnega BDP in 9,7 % vseh zaposlitev, kar je 36,7 milijona delovnih mest. Tudi v Sloveniji turizem predstavlja okoli desetino BDP. Po podatkih WTTC je turizem leta 2019 v Sloveniji predstavljal 9,9 % BDP, število zaposlenih v turizmu pa 10,3 % vseh zaposlitev, kar predstavlja 92.500 delovnih mest. Delež, izračunan na podlagi ekonomskih računov za turizem, je sicer nekoliko manjši, saj naj bi turizem po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije (SURS) preko neposrednih in posrednih učinkov v Sloveniji v letu 2017

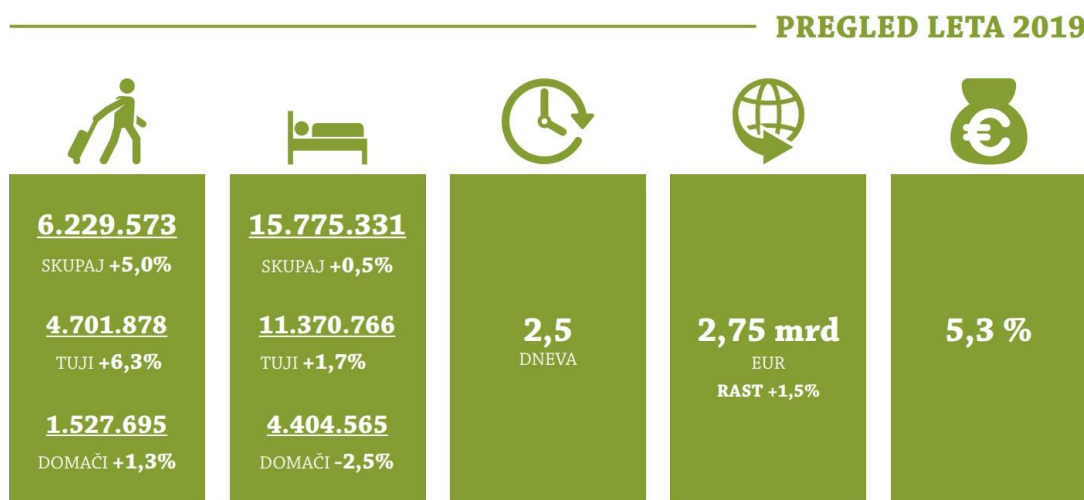
Si že unovčil svoj turistični bon?

predstavljal 8,4 % BDP in zaposloval okoli 55.000 zaposlenih. Glede na leto 2015 se je okreplil za 0,4 o. t. (Ekonomski računi za turizem, 2015, ocena za 2017)

3.3. Turizem pred epidemijo

Leta 2019 je v Sloveniji prenočilo skupaj 15.775.331 turistov, od tega je bilo 11.370.766 tujih gostov in 4.404.565 domačih. Turisti so pri nas bivali v povprečju 2,5 dneva, skupni prispevek turizma kot gospodarske dejavnosti k slovenskemu BDP-ju pa je bil 5,3 %.

Slika 1: Pregled turizma v Sloveniji 2019

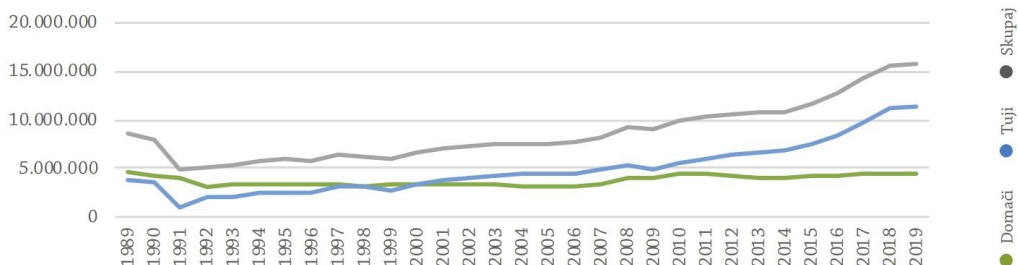

Vir: slovenia.info, 2020

Po podatkih portala I feel Slovenia je bilo leta 2019 v turizmu zaposlenih 58.730 ljudi, kar je predstavljalo 6,5 % delež vseh zaposlenih v Sloveniji leta 2019. (slovenia.info, 2020)

Slika 2: Prenoičitve turistov v Sloveniji med leti 1989 in 2019

Prenoičitve turistov 1989 - 2019

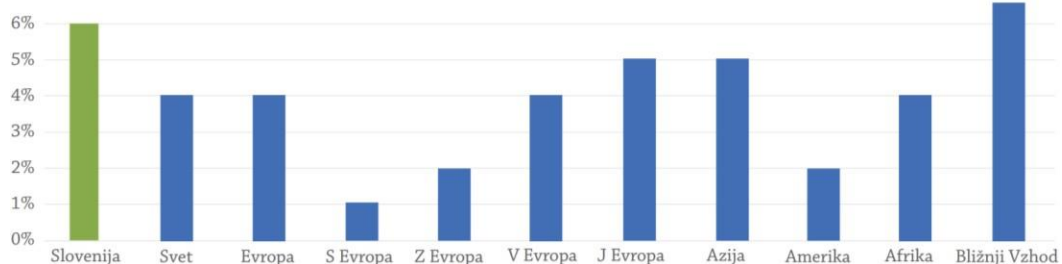
3.4. Tuji turisti v Sloveniji pred epidemijo

Potrošnja tujih turistov se je v Sloveniji od leta 2005 postopoma povečevala. Zelo hitra rast potrošnje je bila predvsem v letih od 2016 do 2018, v letu 2019 pa se je v primerjavi s prejšnjimi leti upočasnijala 1,8 %. Stroški tujih turistov so se povečevali sorazmerno z rastjo števila tujih turistov in njihovih prenočitev. Ta številka se je v zadnjih desetih letih več kot podvojila. (umar.si,2020).

Prihodi tujih turistov v Slovenijo so se v letu 2019 povečali za 6,3 %, kar je nad evropskim in svetovnim povprečjem. V Sloveniji je leta 2019 prenočilo 11.370.766 gostov, od tega jih je v Ljubljani dopustovalo 2.227.669, v Piranu 1.874.462 in na Bledu 1.132.574. (Turizem v številkah, slovenia.info, 2020)

Slika 3: Primerjava rasti mednarodnih prihodov po svetu

Primerjava rasti mednarodnih prihodov

Vir: slovenia.info, 2020

3.5. Domači turisti v Sloveniji pred epidemijo

V Sloveniji je leta 2019 dopustovalo 4.404.565 domačih gostov, kar je bilo v primerjavi s preteklim letom za 2,5 % manj.

Domači turisti so v letu 2019 največ dopustovali v Zdraviliških občinah, ki jih je obiskalo 376.420 turistov, v obmorskih občinah je dopustovalo 227.187 turistov, v gorske občine se je na dopust odpravil 149.903 turist, v Ljubljani in mestnih občinah pa je skupno dopustovalo 61.577 turistov. (Turizem v številkah, slovenia.info, 2020)

Domači turist je v letu 2019 v povprečju zapravil 42 EUR na dan. V primerjavi s tujim, ki je v Sloveniji na dan zapravil 178 EUR, je to velika razlika.

4. TURIZEM V LETU 2020

Turizem v Sloveniji je zaradi epidemije v najhujši krizi v svoji zgodovini.

Glede na število prihodov in prenočitev se nahaja na ravni pred desetimi leti. Okrevanje slovenskega turizma bo dolgotrajno, številu prenočitev iz leta 2019 bi se lahko približali leta 2023 ali kasneje. Slovenska turistična organizacija (STO) je takoj po pojavu krize aktivnosti prilagodila spremenjeni situaciji, v luči spremenjenih razmer je pripravljen tudi program dela STO za leto 2021. V letošnje leto Slovenija vstopa z nazivom Evropska gastronomska regija 2021, v okviru katerega bo prilagojeno izvedenih več kot 40 projektov. (slovenia.info, 2020)

Slovenija je med državami, ki močno čutijo vpliv pandemije na turizem, saj turizem pomembno prispeva v slovenski BDP (9,9 % BDP), zaposluje 6,5 % delovno aktivnega prebivalstva in je v veliki meri odvisen od mednarodnih turistov, ob tem pa ima velik multiplikativni učinek na ostale dejavnosti. (slovenia.info, 2020)

4.1. Prvič po letu 2009 upad prihodkov in prenočitev

Že prvi val krize je turistične tokove ustavil za tri mesece, drugi val pa je turizem v Sloveniji popolnoma ohromil. Posledično v Sloveniji za leto 2020 beležimo 51 % manj prihodov in za več kot 42 % manj prenočitev. Število tujih turistov se je zmanjšalo za kar 74 %, njihove prenočitve pa za 71 %. Velik upad števila tujih gostov je delno ublažila rast domačih turistov, ki so v letu 2020 ustvarili za 21 % več turističnih prihodov in za 33% več turističnih prenočitev kot v letu 2019. Domači gostje so v letu 2020 ustvarili kar 60 % vseh prihodov in 64 % vseh turističnih prenočitev (v letu 2019 je delež prenočitev znašal 28 %). (slovenia.info, 2020)

Tako po prihodih kot prenočitvah se na prvem mestu lestvice tujih trgov nahaja Nemčija. Na drugem mestu glede na število gostov je Italija, glede na število prenočitevpa Avstrija, po prenočitvah pa državi zamenjata mesti na lestvici. Na četrtem mestu po prihodih in prenočitvah je Hrvaška, sledita Madžarska in Nizozemska. Med prvimi desetimi državami po prihodih in prenočitvah so še Češka Republika, Srbija, Francija ter Bosna in Hercegovina. (slovenia.info, 2020)

Med občinami po številu ustvarjenih prenočitev prevladujejo gorske (31 % delež), sledijo obmorske (24 %) in zdraviliške (24 %) občine. V poletni sezoni je bilo v slovenskem turizmu zaznati visoko povpraševanje predvsem po prenočitvah na turističnih kmetijah, v glampingih in butičnih nastanitvah, ki so bili dobro zasedeni, k čemur so pomembno pripomogli tudi turistični boni, ki so domače goste dodatno spodbudili k dopustovanju v domači državi. (slovenia.info, 2020)

Si že unovčil svoj turistični bon?

V obdobju med januarjem in novembrom je bila vrednost izvoza potovanj 1 milijarde evrov, kar glede na enako obdobje lani predstavlja zmanjšanje za 60 %. (Slovenija info, 2021)

Leto 2020 za slovenski turizem pomeni prvi upad prihodov in prenočitev po letu 2009, trenutne številke turističnega prometa pa so na ravni pred desetimi leti. Z 74 % upadom tujih turističnih prihodov glede na leto 2019 se Slovenija uvršča med bolj prizadete evropske države. V zgodovino slovenskega turizma se bo leto 2020 zapisalo kot eno najtežjih let, zaznamovano z omejitvami pri potovanjih in zaprtjem turističnih kapacitet.

Slika 4: Turistično leto 2020

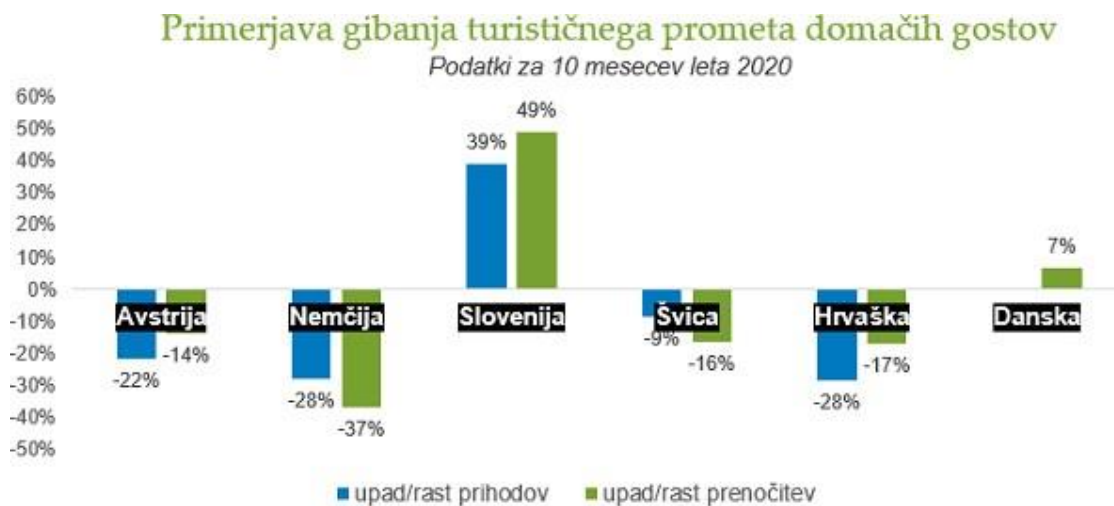
Vir: slovenia.info, 2020

5. PRIHODNOST SLOVENSKEGA TURIZMA

Državni sekretar g. Simon Zajc glede trenutnega stanja meni, da je na poti okrevanja zelo pomembno to, da turizem in gostinstvo čas epidemije preživita in to po najboljših močeh. Dejal je, da je poleti 2020 Sloveniji kljub epidemiji koronavirusa uspelo zagnati vsaj nekaj turističnih dejavnosti in tako vsaj malo ublažiti hude posledice v turizmu zaradi nekajmesečnega zaprtja vseh dejavnosti v začetku leta. Slovenija je zelo odvisna od tujih gostov in bo zato turizem lahko res znova v celoti oživel šele ob sprostitvi mednarodnega prometa in ob prenehanju vseh ukrepov v povezavi s koronavirusom. Potrebno je zagotoviti varne prehode med državami in zato je potrebno zagotoviti nadzor. Potrebno je iskati rešitve na globalni ravni. Dokler to ne bo zagotovljeno, je glaven cilj ohraniti delovna mesta v turističnem sektorju. (slovenia.info, 2020)

V Sloveniji je turistično gospodarstvo zelo pozitivno sprejelo turistične bone, ki so pomembno vplivali na rast števila domačih turistov lani, ki je bila 21 %. Prav tako zelo pozitivno je bila sprejeta nacionalna kampanja Zdaj je čas. Moja Slovenija, ki jo je zasnovala STO takoj po odprtju turističnih kapacitet v maju 2020 in z njo spodbujala prebivalce k odkrivanju Slovenije. Po analizi podatkov TourMis smo v slovenskem turizmu v primerjavi z ostalimi evropskimi državami bili lani še posebej uspešni pri privabljanju domačih gostov za oddih doma, saj so konkurenčne države beležile upad števila domačih turistov, npr. Nemčija, Italija, Avstrija, Hrvaška. (slovenia.info, 2020)

Slika 5: Primerjava gibanja turističnega prometa domačih gostov

Vir: slovenia.info, 2020

5.1. Slovenija ima za okrevanje po epidemiji dobro izhodišče

Direktorica Slovenske turistične organizacije ga. Maja Pak meni, da je turizem zagotovo panoga, ki jo je epidemija koronavirusa najbolj prizadela. Kriza v turizmu pomeni, da je bila epidemija koronavirusa kar 11-krat večji udarec kot finančna kriza v letih 2008 in 2009. V letu 2020 je izguba v turizmu povzročila za 7 milijonov manj prenočitev. Tako je bilo nazadnje v letu 2010. V Sloveniji so uspeli to izgubo, predvsem upad tujih prenočitev, nadomestiti s povečanim domačim turizmom, ki je bil za kar eno tretjino višji od prejšnjih let.

Okrevanje po krizi bo nedvomno dolgotrajno, zato je zelo pomembno, da v slovenskem turizmu že danes uvedejo spremembe, ki bodo pripomogle k boljšemu in uspešnejšemu turizmu po krizi. Slovenijo so na Slovenski turistični organizaciji vsa leta doslej sistematično, intenzivno in v sodelovanju z globalnimi partnerstvi predstavljali kot zeleno butično destinacijo, ki je usmerjena v trajnostni razvoj in to jim je prineslo tudi uvrstitve Slovenije na lestvice prestižnih medijev. Slovenija je zaradi tega pridobila tudi veliko svetovno medijsko pozornost. Ravno zaradi tega verjamejo, da jim zaupanja tujih turistov ne bo težko pridobiti. Na Slovenski turistični organizaciji so takoj po začetku epidemije, aktivnosti poskušali prilagoditi novim razmeram in poskušali so krepiti stik tako s tujim kot tudi z domačim trgom. Razvili so virtualne platforme, izvedli so 75 spletnih poslovnih delavnic in webinarjev za tuje poslovne partnerje, intenzivno so komunicirali na socialnih omrežjih, kjer so ustvarili okoli 6000 objav in zabeležili rekordnih skoraj 5 milijonov komunikacij. Da bi promocija bila čim bolj učinkovita, so sklenili partnerstva s številnimi priznanimi športniki in delovali so tudi v okviru pomembnih dogodkov. Naredili so tudi zelo pomemben korak pri nadgradnji trajnostnega razvoja, saj je bil objavljen poziv za pridobitev znaka Slovenia Green Cuisine v okviru Zelene sheme slovenskega turizma, objavili pa so tudi poziv za Slovenia Unique Experiences. Slovenija je tudi na osnovi jasne vizije deležnikov za razvoj trajnostne gastronomije prejela prestižen naziv Evropske gastronomske regije 2021. Lani pa je dosegla še en odličen uspeh in sicer postala je svetovno prepoznavna predvsem zaradi prihoda prepoznavnega gastronomskega vodnika Michelin.

Na Slovenski turistični organizaciji se še predobro zavedajo v kako težki situaciji je gospodarstvo, zato so tudi zasnovali več razpisov za sofinanciranje promocije, neprestano pa tudi izvajajo razna izobraževanja in usposabljanja ter deležnike obveščajo o aktualni situaciji. Nedvomno je potrebno za to, da bi bil turizem enak tistemu pred epidemijo neprestano prilagajanje razmeram na vseh področjih in nivojih in potrebna je tudi jasna in intenzivna promocijacijskim skupinam, na katere želi Slovenska turistična organizacija napraviti vpliv. Konkurenca bo nedvomno ob ponovnem zagonu turističnih dejavnosti zelo močna. (slovenia.info, 2020)

STO ima kot nacionalna turistična organizacija, ki načrtuje in izvaja trženje celovite turistične ponudbe Slovenije in skrbi za razvoj turizma, tudi odgovornost za ublažitev vpliva pandemije koronavirusa na naše turistično gospodarstvo s hitrim odzivanjem na spremembe ter proaktivnim načrtovanjem aktivnosti, potrebnih za čim hitrejšo okrevanje in večjo odpornost slovenskega turizma. (slovenia.info, 2020)

Na poti okrevanja se bo slovenski turizem srečeval s številnimi izzivi, v prvi vrsti s preživetjem podjetij in ohranitvijo čim večjega števila delovnih mest. Podjetja se bodo pri trženju svoje ponudbe soočala z omejitvami, povezanimi z varnostnimi standardi in obratovala v zmanjšanem obsegu. Ob ponovnem odprtju meja se bodo destinacije soočile z močno mednarodno konkurenco. Za povrnitev gostov iz letalsko dostopnih destinacij (še posebej Velike Britanije, Ruske federacije in prekomorskih trgov) bo ključnega pomena ponovna vzpostavitev letalskih povezav. Zaostrena ekonomska situacija bo vplivala na manjšo potrošnjo tujih in domačih gostov. Priča smo tudi spremenjenemu odnosu turistov do potovanja, izbire destinacij in tipa namestitvenih obratov. Zaradi težke ekonomske situacije podjetja odlašajo z investicijskimi vlaganji v infrastrukturo ter v digitalni in trajnostni prehod. (slovenia.info, 2020)

5.2. Nadgrajena kampanja Moja Slovenija

STO je aktivnosti kmalu po nastopu krize preusmerila na bližnje trge in domači trg ter zasnovala nadnacionalno kampanjo Zdaj je čas. Moja Slovenija, ki je povezala turistične destinacije, produktna združenja, turistične ponudnike, partnerske institucije in druge deležnike slovenskega turizma, pridružili pa so se ji tudi številni mediji in ambasadorji projekta. Z intenzivirano in nadgrajeno kampanjo bo STO, ko bodo turistične kapacitete ponovno odprle vrata, ponovno povabila prebivalce Slovenije k odkrivanju naše dežele.

V očeh domačega gosta je Slovenija prepoznana kot zelena destinacija, za sprostitev v naravi, ki nudi bogato wellness in zdraviliško ponudbo. (slovenia.info, 2020)

ZDAJ JE ČAS.
Moja Slovenija

6. MLADI V SLOVENIJI

V začetku leta 2020 je bilo v Sloveniji 310.000 mladih, ki so bili stari od 15 do 29 let. Oseb, starih 29 let, je bilo za 29 % več kot oseb, starih 15 let. (stat.si, 2020)

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, ki je veljaven od 12.6.2010, navaja, da so mladi mladostniki in mlade odrasle osebe obeh spolov v starosti od 15. do dopolnjenega 29. leta (Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju, 2010). Mladost je obdobje življenja od otroštva do zrelosti, izraz mladina pa poimenovanje vseh mladih ljudi v tem obdobju.

Pojem mladost označuje obdobje življenja posameznika, ki iz otroštva prehaja v odraslost. Stroka pojem deli na 3 obdobja in sicer na adolescenco oziroma klasično mladost (med 14. in 19. letom starosti), na post adolescenco oziroma pozno mladost (med 20. in 24 letom starosti) ter na mlajšo odraslost, ki je značilna za nesamostojne mlade (med 25. in 29. letom starosti). (Statistični urad Republike Slovenije, 2009). Mladost se po mnenju nemškega pedagoga Kreuza meri z zrelostjo posameznika, ki postaja neodvisen od avtoritet iz otroštva. Njegovi motivi, dejanja in razmišljanja so bližje pričakovanjem odraslega. Mladino je kot zadnja, oblikovala sodobna industrijska družba z množično mladinsko potrošnjo. »Tako lahko danes govorimo o svetovnem pojavu mladine kot posebne generacijske skupine (enote), predvsem šolajoče se mladine, ki pozna zelo univerzalen blagovni trg in univerzalno množično kulturo z razvidnimi skupnimi ideali, modnimi trendi, idoli, vrednotami itd« (MOVIT - Zavod za razvoj mobilnosti mladih, 2006).

7. PODLAGA TURISTIČNIH BONOV

7.1. Pomen besedne zveze Turistični bon

Turistični bon je dobroimetje v informacijskem sistemu Finančne uprave Republike Slovenije e-davki, ki ga ima vsaka oseba, ki je imela stalno prebivališče v Sloveniji na dan 13. 3. 2020, in ga lahko unovči pri ponudnikih turističnih storitev za nastanitve ali nastanitve z zajtrkom v Sloveniji. Ne moremo ga prijete v fizični obliki, lahko pa o njem govorimo, pišemo in raziskujemo. (FURS, 2020)

Turizem je splet dejavnosti oseb, ki potujejo in bivajo v kraju zunaj svojega običajnega okolja zaradi preživljanja prostega časa, sprostitev, poslov ali iz drugih razlogov, in sicer najmanj en dan (z najmanj eno prenočitvijo), vendar ne več kot eno leto (365 dni) brez prekinitve. (fu.gov.si, 2020)

Turist je oseba, ki potuje zaradi preživljanja prostega časa, sprostitev, poslov ali iz drugih razlogov, vendar ne zaradi zaslužka (turist ne prejme plačila, nagrade), in ki prenoči vsaj eno noč (vendar zaporedno ne več kot 365-krat) v gostinskem ali kakem drugem nastanitvenem obratu v kraju zunaj svojega običajnega okolja. (SURS, 2020)

7.2. Težava, ki je pripeljala k ideji turističnih bonov

Marca 2020 so se zaradi nastale situacije in krize s potovanji v tujino začele težave za slovenske turistične agencije. Iz zveze potrošnikov Slovenije je prišlo opozorilo, da turistične agencije ne želijo vračati vplačil, ki so jo prejeli s strani potrošnikov, kar je bilo v nasprotju z zakonodajo.

Turistične agencije so vztrajale, da potrošnikom pripada le dobropis za potovanje v kasnejšem času, ne pa vračilo kupnine, kot so želeli sami. S tržnega inšpektorata, kamor so se obupani potrošniki obrnili, so sporočili, da njihovih prijav ne morejo obravnavati, dokler se država oz. Evropska unija ne odločita kako ravnati v dani situaciji. V zakonu o varstvu potrošnikov pa je jasno določeno, kaj storiti ob odpovedi v primeru izrednih razmer. In sicer to, da mora organizator aranžmaja vrniti kupnino v roku štirinajstih dni po odpovedi, brez kakršnih koli odbitkov. V izogib težavam so na Zvezi potrošnikov Slovenije 17. marca 2020 Ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo poslali dopis, v katerem so predlagali zagotovitev posebnega jamstva za izdane dobropise ali vrednotnice in s tem želeli rešiti problematiko vračanja plačil zaradi odpovedi potovanj. Poleg turističnih agencij bi za izplačila dobropisov jamčila tudi država. (zurnal24.si, 2020)

7.3. Različne ideje o turističnem bonu

Turistični delavci so aprila 2020 vladi Republike Slovenije predlagali predloge za omilitev posledic epidemije korona virusa v turizmu.

Njihova predloga sta bila:

- Vrednotnice za turistične agencije
- Zakonsko urejen instrument vračanja vplačanih sredstev gostom

Sprva je bilo predlagano, da se sredstva izdajo v obliki denarja, šele nato pa v obliki dobropisa, kar je na koncu tudi obveljalo.

Republika Hrvaška je takrat predlagala, da bi njihovi državljani namesto regresa ali letnih nagrad prejeli dobropise v obliki turističnega bona, ki bi ga porabili pri slovenskih ponudnikih. Slovenska vlada pa je težila k unovčevanju turističnih bonov v Sloveniji in ne v tujini. (24ur.com, 2020)

8. TURISTIČNI BON – DEL TRETJEGA PROTIKORONSKEGA PAKETA ZAKONOV

8.1. Uveljavitev turističnega bona

Med ukrepi tretjega protikoronskega paketa zakona je vlada Republike Slovenije vključila tudi turistični bon, ki pripada vsakemu slovenskemu državljanu s stalnim prebivališčem v Sloveniji.

Vsak državljan lahko preveri, če mu pripada turistični bon na portalu e-davki ali na mobilni aplikaciji e-davki.

8.2. Kdo je upravičenec do turističnega bona?

To je oseba s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji na dan 13. marca 2020:

- polnoletna oseba oziroma oseba, ki bo v letu 2020 dopolnila 18 let v višini 200 EUR – polnoletni upravičenec,
- ostale osebe, ki ne izpolnjujejo starostnega pogoja, izpolnjujejo pa pogoj glede stalnega prebivališča, so upravičene do bona v višini 50 EUR – mladoletni upravičenec. (fu.gov.si,2020)

8.3. Ali lahko bon namesto upravičenca unovči druga oseba?

V zakonu je določena prenosljivost bona med upravičenčevimi sorodniki v ravni vrsti do drugega kolena (stari starši, starši, otroci, otroci zakonca ali zunajzakonskega partnerja, vnuki), zakonci, zunajzakonskimi partnerji, partnerji v sklenjeni ali nesklenjeni partnerski zvezi ter med otroci in njihovimi zakonitimi zastopniki, če to niso njihovi starši (FURS).

Bon je prenosljiv na upravičenca na podlagi izjave, ki je objavljena na spletni strani FURS-a. Od bona se ne plača dohodnine in se ne šteje v dohodek pri uveljavljanju pravic po predpisih, ki urejajo pravice iz javnih sredstev. (fu.gov.si, 2020)

8.4. Kje se lahko unovči turistični bon?

Bon se lahko unovči pri ponudniku storitev na področju turizma v Republiki Sloveniji je poslovni subjekt, vpisan kadarkoli v letu 2020 v Poslovni register RS in v register nastanitvenih obratov, ki ga vodi AJ PES in opravlja dejavnosti po Standardni klasifikaciji:

55.100 – Dejavnost hotelov in drugih podobnih nastanitvenih obratov,

55.201 – Počitniški domovi in letovišča,

55.202 – Turistične kmetije s sobami,

55.203 – Oddajanje zasebnih sob gostom,

55.204 – Planinski domovi in mladinska prenočišča,

55.209 – Druge nastanitve za krajši čas,

55.300 – Dejavnost avtokampov, taborov. (fu.gov.si, 2020)

Najprej je bilo sicer predvideno, da se turistične bone lahko koristi samo pri ponudnikih, ki so imeli tako dejavnost kot tudi objekt v evidenci vpisane marca 2021, ko so razglasili epidemijo. Četrty proti koronski paket ukrepov pa je to omejitev uspešno odpravil in je omogočil koriščenje turističnih bonov pri vseh obstoječih ponudnikih (tudi pri tistih obrati, ki dejavnost opravljajo samo sezonsko oziroma upravljajo z novimi nastanitvenimi obrati).

9. PRAVNA PODLAGA

Vse podrobnosti v zvezi z turističnimi boni so zapisane v petintridesetem členu zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19. Petintrideseti člen se imenuje Bon za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje turizma. (Uradni list, 2020)

Ves petintrideseti člen je objavljen v prilogi.

9.1. Uredba o načinu unovčitve turističnega bona

Vlada je izdala tudi uredbo o načinu unovčitve bona za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje turizma, povračilu sredstev preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije ter načinu vodenja in upravljanja evidence bonov.

9.2. Prvi člen

Ta uredba določa način unovčitve bona za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje turizma (v nadaljnjem besedilu: bon) preko informacijskega sistema Finančne uprave Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: FURS), povračilo sredstev preko informacijskega sistema FURS ter način vodenja in upravljanja evidence bonov (Uradni list RS).

9.3. Drugi člen

Upravičenec mora na dan prihoda ob prijavi za nastanitev ali za nastanitev z zajtrkom (v nadaljnjem besedilu: storitev) seznaniti ponudnika storitev, da bo za opravljeno storitev unovčil bon.

Ob prijavi na dan prihoda mora ponudnik storitev v informacijski sistem FURS vnesti naslednje podatke o upravičencu, ki je unovčil bon:

- ime in priimek,
- EMŠO,
- številko in vrsto identifikacijskega dokumenta,
- datum prihoda in predvidenega odhoda,
- predvideni znesek, za katerega se unovči bon.

Unovčitev bona se opravi z izplačilom unovčenega bona v znesku opravljene storitve ponudniku storitev, ob predhodnem vnosu številke izdanega računa za opravljeno storitev.

Ne glede na prejšnji odstavek se unovčitev bona lahko opravi z izplačilom upravičencu, če je pri ponudniku storitev onemogočen dostop do informacijskega sistema FURS. Ob unovčitvi bona z izplačilom upravičencu, ponudnik storitev upravičencu izroči potrdilo o unovčitvi bona, iz katerega je razviden znesek unovčenega bona in način unovčitve bona, ter v treh dneh po opravljeni storitvi ponudnik storitev preko informacijskega sistema FURS pošlje zahtevek za izplačilo upravičencu.

Bon je deljiv in se lahko unovči v večkratnem znesku (Uradni list RS).

9.4. Tretji člen

Ob unovčitvi bona z izplačilom ponudniku storitev upravičenec oziroma njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik potrdi unovčitev bona s pisno potrditvijo in predložitvijo kopije osebne izkaznice ali potnega lista, na obrazcu iz Priloge 1 »Potrditev unovčitve bona«, ki je sestavni del te uredbe. Upravičenec lahko stanje svojega bona spremlja v mobilni aplikaciji eDavki (Uradni list RS).

9.5. Četrti člen

Če bon za upravičenca, ki ima zakonitega zastopnika oziroma skrbnika, unovči oseba, ki ni njegov zakoniti zastopnik oziroma skrbnik, mora ponudniku storitev predložiti izjavo na obrazcu iz Priloge 2 »Izjava zakonitega zastopnika oziroma skrbnika za unovčitev bona upravičenca po tretji osebi«, ki je sestavni del te uredbe. Izjava mora vsebovati naslednje podatke:

- ime in priimek ter EMŠO upravičenca,
- ime in priimek ter EMŠO zakonitega zastopnika oziroma skrbnika upravičenca,
- ime in priimek ter EMŠO osebe, ki bo unovčila bon za upravičenca,
- datum in podpis zakonitega zastopnika oziroma skrbnika upravičenca.

Ob unovčitvi bona z izplačilom upravičencu je upravičenec do povračila sredstev oseba, ki unovči bon za upravičenca, ki ima zakonitega zastopnika oziroma skrbnika, v skladu s prejšnjim odstavkom (Uradni list RS).

9.6. Peti člen

Če bon upravičenca unovči oseba, na katero je upravičenec prenesel bon (med upravičenčevimi sorodniki v ravni vrsti do drugega kolena – to so stari starši, starši, otroci, otroci zakonca ali zunajzakonskega partnerja, vnuki – zakonci, zunajzakonskimi partnerji, partnerji v sklenjeni ali nesklenjeni partnerski zvezi ter med otroki in njihovimi zakonitimi zastopniki, če to niso njihovi starši), mora ta oseba ponudniku storitev predložiti izjavo na obrazcu iz Priloge 3 »Izjava upravičenca o prenosu bona«, ki je sestavni del te uredbe in katero podpiše upravičenec oziroma njegov zakoniti zastopnik ali skrbnik. Izjava morata vsebovati naslednje podatke:

- ime in priimek ter EMŠO upravičenca, ki bon prenaša (v nadaljnjem besedilu: prenosnik),
- ime in priimek ter EMŠO zakonitega zastopnika oziroma skrbnika prenosnika, če ga ima,
- ime in priimek ter EMŠO osebe, na katero se bon prenaša (v nadaljnjem besedilu: pridobitelj),
- sorodstveno oziroma pravno razmerje med prenosnikom in pridobiteljem,
- datum in podpis prenosnika, njegovega zakonitega zastopnika oziroma skrbnika.
- Ob unovčitvi bona ponudnik storitev v informacijski sistem FURS ob vnosu podatkov o upravičencu iz drugega odstavka 2. člena te uredbe vnese tudi podatke o prenosniku:
- ime in priimek ter EMŠO prenosnika,
- znesek, do višine katerega pridobitelj unovči bon prenosnika.
- Bon je mogoče v skladu s petim odstavkom 35. člena Zakona o interventnih ukrepih za omilitev in odpravo posledic epidemije COVID-19 (Uradni list RS, št. 80/20; v nadaljnjem besedilu: zakon) le enkrat prenesti, in sicer v celotni vrednosti bona. Če je upravičenec bon delno že koristil, bona v preostali vrednosti ni mogoče več prenesti.
- Ob unovčitvi prenesenega bona z izplačilom upravičencu je upravičenec do povračila sredstev pridobitelj, njegov zakoniti zastopnik oziroma skrbnik (Uradni list RS).

9.7. Šesti člen

- FURS izplača ponudniku storitev ali upravičencu sredstva unovčenega bona v znesku opravljene storitve v naslednjih rokih, vendar najpozneje v 30 dneh, in sicer:
- za bone, unovčene od 1. do 15. dne v mesecu, se izplačilo opravi do zadnjega dne v mesecu,
- za bone, unovčene od 16. do zadnjega dne v mesecu, se izplačilo opravi do 15. dne v naslednjem mesecu.
- Sredstva unovčenega bona v znesku opravljene storitve FURS nakaže ponudniku storitev na njegov plačilni račun, vpisan v davčni register.
- Ob unovčitvi bona z izplačilom upravičencu FURS sredstva nakaže upravičencu, njegovemu zakonitemu zastopniku oziroma skrbniku na njegov plačilni račun, vpisan v davčni register. Če oseba iz prejšnjega stavka nima plačilnega računa, se sredstva izplačajo s pošto nakaznico (Uradni list RS).

9.8. Sedmi člen

- FURS o upravičencu do bona, ponudniku storitev ter nastanitvenem obratu, kjer je upravičenec unovčil bon, in o izplačilu bona vodi in upravlja evidenco bonov v elektronski obliki na podlagi predhodne povezave zbirk osebnih podatkov iz 35. člena zakona.
- O izplačilu bona se vodijo podatki iz 2., 3., 4., 5. in 6. člena te uredbe.
- Podatki se v evidenci bonov hranijo pet let, nato se izbrišejo (Uradni list RS).

9.9. Osmi člen

Pisne izjave iz 3., 4. in 5. člena te uredbe ter dokumentacijo (kopije osebnih izkaznic ali potnih listov) v zvezi z unovčenjem bonov mora ponudnik storitev hraniti do poteka zastaralnega roka za nadzor iz sedemnajstega odstavka 35. člena in 82. člena zakona (Uradni list RS).

9.10. Deveti člen

Ta uredba začne veljati 19. junija 2020 in preneha veljati 31. decembra 2021. (Uradni list RS).

10. KAKO SO TURISTIČNE BONE IZKORISTILI ZNANI SLOVENCİ?

Tudi znani Slovenci in Slovenke so prejeli svoje turistične bone. Svojo izkušnjo in to, ali so ga že izkoristili in kje, so zaupali novinarki Meliti Meršol v reviji ONAPLUS. Enako vprašanje so Luki Basiju, Tini Gorenjak in Alenki Godec zastavili na portalu Njena.si. V nadaljevanju sva nekaj odgovorov o izkušnjah tudi izpostavila.

Marjana Grčman, turistična novinarka bona še ni izkoristila. »Po vsej verjetnosti ga bom unovčila v Glampingu Ribno na Bledu, ker mi je všeč družinska zgodba lastnika, in pa v Pomurju. Zakaj? Ker sem navdušena nad njihovim projektom Gourmet over Mura, ki združuje kakovostne manjše ponudnike in se trudi razbiti stereotipni pogled na Pomurje kot poceni destinacijo preveč polnih krožnikov.« (Onaplus, 2020)

Prof. dr. Uroš Ahčan, dr. med. specialist plastične, rekonstrukcijske in estetske kirurgije je turistični bon podaril. »Verjamem, da bo dosegel še večji pomen, kot če bi ga izkoristil sam.« (Onaplus, 2020)

Hermína Kovačič, strokovnjakinja za komunikacijske projekte je turistični bon izkoristila. »Bon sem porabila za najem hiške v slovenski Istri, ki jo obožujem zaradi posebnih energij, ki me umirijo in pomirijo ter napolnijo z novimi močmi.« (Onaplus, 2020)

Aleš Čakš, odgovorni urednik revije Goodlife je delno unovčil svoj turistični bon. »Delno sem turistični bon že izkoristil, v začetku septembra, ena noč v hotelu Jezero, ki je odlično izhodišče za vandrane po Bohinju. Za drugo noč pa razmišljam, da bi šel še oktobra v Terme Olimia, da si pregrejem kosti v savnah.« (Onaplus, 2020)

Gregor Jamnik, direktor hotela Slon in predsednik hotelirjev Slovenije je turistični bon podaril svojim staršem. »Če ga ne bi podaril, bi ga unovčil v hotelu Slon, saj imamo zelo atraktivno ponudbo nakupovalnega paketa, saj ob unovčenju celega bona za eno noč gostom podarimo za 100 evrov bonov za nakupovanje v Nami ali Cityparku.« (Onaplus, 2020)

Luka Basi, pevec, svojega turističnega bona še ni izkoristil. »Bone bomo izkoristili, ampak mogoče malo drugače kot vsi drugi.« (Njena.si, 2020)

Tina Gorenjak, igralka, svojega turističnega bona še ni izkoristila. »Sploh še nisem imela časa razmišljati o tem. V tem trenutku se veselim predvsem dela. Kakšen dan oddiha pa bo bolj mimogrede« (Njena.si, 2020)

Alenka Godec, pevka svojega turističnega bona še ni izkoristila. »Ja, bon bom vsekakor izkoristila, ker se mi zdi to super zadeva za pomoč slovenskim turističnim ponudnikom.« (Njena.si, 2020)

Tudi Filip Pesek je unovčil svoj turistični bon. »Z ženo sva šla v Kempinski v Portorož za dva dni« (Lastni vir).

Si že unovčil svoj turistični bon?

Vsi državljani Republike Slovenije smo prejeli turistične bone, prav tako tudi prebivalci Romskih naselij. Idiličen in prestižen hotel v središču Portoroža so sredi poletja 2020 zasedli pripadniki romske skupnosti iz Dolenjske. Večja skupina Romov je najela predsedniški apartma v hotelu Kempinski Palace Portorož in s tem spravila v slabo voljo kar nekaj gostov istega hotela. Bili so namreč zelo glasni in razposajeni, zato se dopustniki, ki so prišli na dopust uživati niso mogli spočiti in imeti odličnega dopusta. (slovenskenovice.si, 2020)

11. ZLORABE TURISTIČNIH BONOV

V zvezi s turističnimi boni se pojavljajo tudi zlorabe, od kraj do fiktivnih unovčevanj.

Vršilka dolžnosti glavne tržne inšpektorice ga. Martina Gašperlin je za RTV Slovenija pojasnila, da Tržni inšpektorat nadzoruje, ali je storitev, ki je na računu, dejansko izvedena, ker sicer ni multiplikativnih učinkov. »Imamo že več prijav, postopki so še odprti, tako da še nimamo sankcij, glede na količino izkoriščenih bonov ni veliko kršitev, bi rekla, da smo v Ljubljani imeli okoli 20 prijav. Ljubljana je najbolj problematična, ker se ljudje niso odločili, da bi koristili bone v Ljubljani, hoteli so imeli zelo inovativne pristope in so ponujali bone za nakupovalne center in podobne zadeve, policija pa je izvedla nadzore v nekaterih hostlih, pregledali so sobe in ugotovili, da v sobi ni nihče prespal«.

Na tržnem inšpektoratu so razkrili tudi, da naj bi se kraje bonov dogajale tudi v domovih za ostarele. Dogajalo naj bi se namreč to, da so ljudje odšli v sobe starostnikov in fotografirali njihovo osebno izkaznico, saj je za prepis bona dovolj le EMŠO in davčna številka (rtvslo.si, 2020).

Bovčan ostal brez svojega turističnega bona

Radio Koper je oktobra 2020 poročal o Bovčanu, ki je ostal brez svojega turističnega bona. Nadzor nad kršitvami sicer izvajajo tržni inšpektorji, ampak goljufijo lahko obravnava tudi policija. Poleti se je zgodil tak primer v Bovcu. Prebivalec Bovca turističnega bona ni še nikoli unovčil, ko pa ga je z izjavo želel podariti hčerki, je ugotovil, da je neznanec v zadnjih štirih mesecih unovčil njegov bon in ga oškodoval za 200 evrov. Takoj je poklical policiste. Če bodo odkrili storilca, ki je ukradel njegove osebne podatke oziroma morda ponaredil pooblastilo, ga bodo ovadili zaradi goljufije. Kot je pojasnila v. d. glavne tržne inšpektorice, Martina Gašperlin, so poleg kraje bonov najpogostejše kršitve fiktivne prenočitve: "Navadno si ponudnik storitve in posameznik razdelita znesek bona. Ta plača tudi turistično takso. Vse nakazuje na to, da je bila oseba tam, v resnici pa do nočitve ni prišlo«. (rtvslo.si/radio koper, 2020)

Trikrat višja cena kot običajno

Marsikateri ponudniki pa so želeli izkoristiti stranke, ki so želele plačati s turističnimi boni, saj se cena za doplačilo v primerjavi z delom, plačanim s turističnimi boni ni zdelo visoka.

Portal 24ur novice je že maja 2020 poročal o primeru, kjer je ponudnik kar za tretjino dvignil ceno od običajne.

»Nekateri ponudniki namestitev, sploh tisti iz bolj obleganih turističnih krajev, že pripravljajo posebne pakete, ki jih bomo lahko plačali z obljubljenimi boni. A če cene teh paketov primerjamo z rednimi cenami, lahko ugotovimo, da so te ponekod občutno višje.

Si že unovčil svoj turistični bon?

V apartmaju Amy v Podčetrtku, denimo, so stranki najprej ponudili ceno 60 evrov na noč, potem ko je vprašala, ali bo lahko plačala z bonom, je cena znašala 100 evrov na noč. Lastnik apartmaja se brani, da ga je stranka narobe razumela.« (24ur.com/novice, 2020)

Bralka je dejala, da je povpraševala za dopust v apartmaju Amy v Podčetrtku konec julija 2020. Najprej so ji ponudili ceno 60 evrov na noč, ko pa je vprašala, ali lahko nastanitev plača s turističnimi boni, je dobila pritrdilen odgovor, ampak so ji dejali, da to pomeni, da mora koristiti "en vavčer v vrednosti 200 evrov in dva po 50 evrov za otroka". Da je "takšen paket". (24ur.com/novice, 2020)

**+ 250 eur
doplačila**

12. KAKO LAHKO TURISTIČNE BONE UNOVČIJO ZAPORNIKI?

Tudi zaporniki so prejeli turistične bone, nekateri so jih podarili, nekateri sami izkoristili, mnogi pa bonov niso ne podarili in ne izkoristili.

Pri izhodu iz zavoda zaradi letnega dopusta ali vikenda mora zapornik navesti kje bo v času izhoda bival. Poleg domačega naslova tako lahko nevede še enega ali dva naslova, kje bo bival, odvisno od tega, na katerem oddelku prestaja zaporo kazen. Čeprav to ni povsem izrecno določeno, je pri tem omejen na področje Slovenije.

Zapornik, ki ima odobren prosti izhod (tako imenovan vikend), lahko tako v okviru tega izkoristi turistični bon kjerkoli v Sloveniji, pri čemur mora lokacijo svojega bivanja zavodu navesti v predlogu za odobritev vikenda. Zapornik, ki koristi letni dopust (z dodatkom nagradnega dopusta ali brez) enako lahko kjerkoli v Sloveniji izkoristi turistični bon, saj ima za to na razpolago do 24 dni dopusta. Pri tem seveda hotelirju ali najemodajalcu nepremičnine ne bo znano, da gosti zapornika, ki bo praviloma bolj spoštoval hišni red od drugih gostov, ravno zaradi bojazni, da pridobljenih ugodnosti po povratku v zavod ne bo izgubil.

Tako pri zaporniku, ki ima pozitivno oceno uprave zavoda in za katerega je strokovna služba zavoda ocenila, da zavodskih godnosti ne bo zlorabil, ob podeljenih zavodskih ugodnostih, ki pomenijo bivanje izven zavoda, ni nobenih ovir, da na opisani način izkoristi po državi podarjeni turistični bon. Kar seveda ne gre pri zapornikih, ki so obsojeni za najhujša kazniva dejanja in kazen prestajajo na zaprtih oddelkih zavodov. Ti bodo svoj turistični bon lahko samo podarili, če imajo komu. Pogosto namreč tovrstni zaporniki slej ko prej ostanejo povsem sami. (slovenec.org, 2020)

13. TURISTIČNI BONI V TUJINI

Kot vemo, slovenskih turističnih bonov ni mogoče koristiti v tujini. Kar nekaj držav po svetu je prav tako uvedla turistične bone za svoje državljanke.

13.1. Turistični boni na Poljskem

Predsednik republike Poljske je 17.7.2020 podpisal zakon, ki predpisuje uvedbo turističnih bonov na Poljskem. Glavni namen zakona je spodbuditi poljsko turistično industrijo po epidemiji koronavirusa in sicer s finančno podporo poljskim družinam. Na Poljskem so bone dobile vse družine, ki imajo vsaj enega otroka. Znesek, ki so ga podelili družinam je 500 PLN (109.55 EUR) za enega otroka in 1000 PLN (219.11 EUR) na otroka invalida. V primeru, da sta starša otrokaločena in starša ne živita skupaj, dobi en starš 250 PLN in drugi starš 250 PLN, v primeru otroka invalida pa en starš 500 PLN in drugi starš 500 PLN. Zneski se torej razpolovijo.

Bone poljski državljani lahko porabijo za hotelske storitve oz. na turističnih prireditvah, ki jih na ozemlju Republike Poljske izvajajo turistični ponudniki oziroma organizacije v korist otrok, katerim je bil turistični bon tudi namenjen. Turistični boni krijejo tudi stroške udeležbe otroka na poletnih taborih (taborništvo, šport, rekreacija). Lahko ga unovčijo tudi za potovanje, ki je organizirano na Poljskem.

Turistične boni so deljivi in jih lahko uporabljaš toliko časa, dokler ne celotnega zneska bona unovčiš. Turistični boni so v elektronski obliki in jih ni mogoče zamenjati za gotovino. Poljski državljani, ki so upravičeni do bona prejmejo bon preko SMS sporočila ali elektronske pošte.

Turistični ponudniki se morajo registrirati v sistem IT, ki ga vodi Zavod za socialno zavarovanje (ZUS) in v preko tega sistema bodo sprejemali plačila z bonom.

Osebe, ki so upravičene do bona, se morajo s svojimi podatki registrirati na platformi elektronskih storitev ZUS PUE. (BSJP, 2020)

13.2. Turistični boni v Luksemburgu

V Luksemburgu so poleti sprejeli zakon o turističnih bonih, ki naj bi jih v okviru akcije »Vakanz Doheem« prejeli vsi prebivalci in čezmejni delavci. Sprva naj bi bili turistični boni v veljavi do 31.12.2020 a so se v luksemburški poslanski zbornici 17.12.2020 na pobudo Krščanske – socialne ljudske stranke, odločili, da jih podaljšajo do 31.5.2021. Vsi naj bi prejeli turistične bone v višini 50 EUR.

18.12.2020 je Luksemburški minister za manjše in srednje gospodarske dejavnosti in minister za turizem Lex Delles dejal, da je bilo unovčenih 94.413 od 730.000 podeljenih

bonov. V blagajno turizma naj bi s tem priteklo 4.720.650 EUR. Dnevno povprečje porabe naj bi znašalo 507 bonov na dan in 975 bonov na vikend. Boni so bili unovčeni pri 260 različnih ponudnikih. Dejal je še, da so z boni dosegli tiste cilje, ki so si jih zadali in sicer so prebivalce prepričali, da so lahko znova odkrivali Luksemburg in hkrati so lahko v času epidemije vsaj malo podprli turistični sektor. Meni, da so turistični boni zelo pomembni za stabilizacijo turističnega trga, saj je to eden izmed sektorjev, ki ga je epidemija najbolj prizadela.

Luksemburg od pojava epidemije koronavirusa izvaja tudi redne raziskave glede nastanitvenih enot za turizem (LFT). Veliko Nemcev in Belgijcev je odpovedalo rezervacijo v hotelih in kampih. To odpoved je sicer nadomestila stalna prisotnost nizozemskih turistov. Povečal se je tudi domači turizem (zaradi turističnih bonov). 62 % anketiranih hotelov in 86 % anketiranih kampov je odgovorilo, da so zaznali visoko rast prisotnosti domačih turistov.

Veliko prebivalcev Luksemburga je obravnavalo dopust v domači državi kot pravo alternativo. Luksemburška vlada je ponudnike turističnih storitev že pozvala, naj poskušajo te nove stranke obdržati (Chronicle.lu 2020)

13.3. Turistični boni na Irskem

Irška vlada je oktobra leta 2020 sprejela ukrep, ki vsem prebivalcem Irske omogoča povračilo davka oziroma 20 % plačila, ki ga opravijo v turističnih ali gostinskih dejavnostih. Obdobje veljave tega bonusa je med oktobrom 2020 in aprilom 2021. (Irishtimes, 2020)

13.4. Turistični boni v Italiji

V Italiji se turistični bon imenuje Bonus Vacanze. Bonus Vacanze določa Uredba o ponovnem zagonu (176 člen zakonske uredbe št.34 z dne 19.5.2020). Namen bona je podpora domačemu turizmu zaradi epidemije koronavirusa. Aplikacija, ki ureja vse stvari povezane s turističnimi boni (plačila, poraba ...) se imenuje aplikacija IO (aplikacija za javne storitve). Tam so državljani Italije tudi zahtevali turistični bon in ga porabili, aplikacijo pa so lahko prenesli iz spletne trgovine. Boni so namenjeni družinam, ki imajo dohodek ISEE (pokazatelj ekonomskega stanja družine) do 40.000 EUR letno. Znesek bona je odvisen od šte-vila družinskih članov. Če družina šteje 3 ali več članov, potem dobijo bon v vrednosti 500EUR, če je družina sestavljena iz dveh članov, potem prejmeta bon v vrednosti 300 EUR, če panekdo živi sam dobi bon v vrednosti 150 EUR.

Bone je bilo možno pridobiti med 1.7.2020 in 31.12.2020 v digitalni obliki preko že prej omenjene aplikacije IO. Ob registraciji so se morali prebivalci Italije overiti s svojo digitalno identiteto in pa priložiti so morali ISSE. Tisti ki so bon zahtevali do 31.12.2020 ga imajo čas porabiti do 30 junija 2021.

Si že unovčil svoj turistični bon?

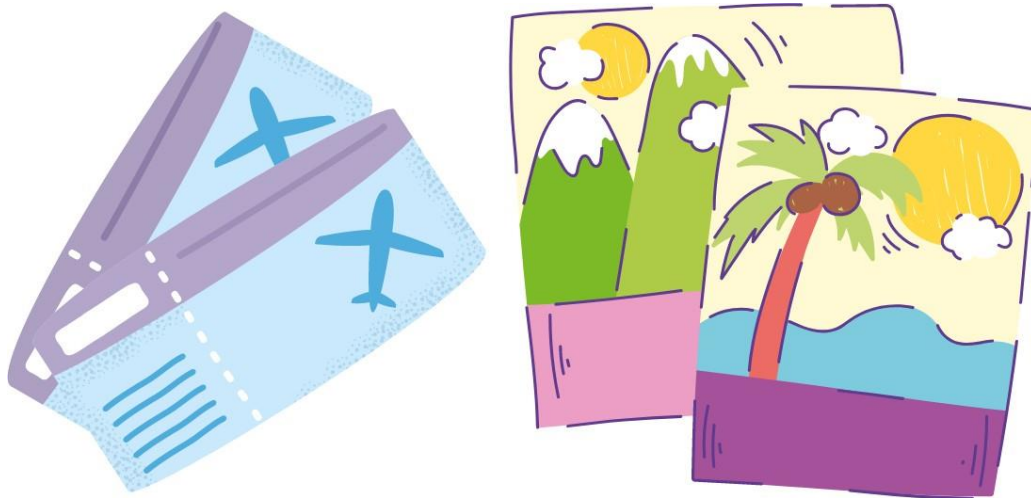

Bonus je pripisan določenemu gospodinjstvu in je označen z QR kodo, ki je berljiva neposredno iz telefona. Bivanje so plačali nato tako, da so ponudniku turističnih storitev sporočili QR kodo skupaj z davčno številko.

Turistični bon lahko uporablja samo en član družine in lahko se ga porabi v samo eni turistični nastanitvi z nočitvijo in zajtrkom v Italiji (hotel, kamp, turistična vas ...) (Bonus Vacanze, 2020)

13.5. Turistični boni v Singapurju

V Singapurju so turistični boni z vladnim odlokom začeli veljati 1. decembra 2020 in veljajo do 30. junija 2021. Vsak otrok, mlajši od 18 let je prejel 10 ameriških dolarjev vreden turistični bon. Vsi odrasli ljudje, starejši od 18 let pa so prejeli turistični bon v vrednosti 100 ameriških dolarjev. Turistične bone lahko porabijo za izlete, bivanje v hotelu in druge dejavnosti povezane s turizmom. (STB 2020)

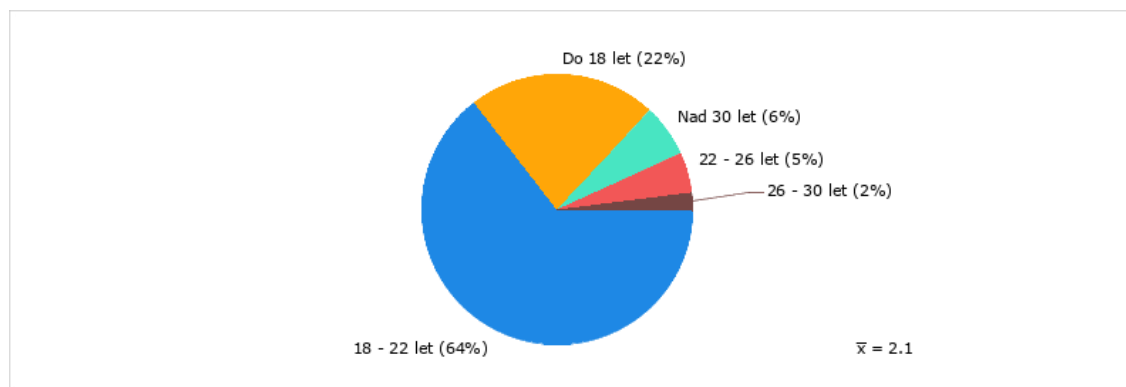
14. EMPIRIČNI DEL

Za namen raziskave v najini raziskovalni nalogi sva opravila spletno anketo, preko spletne ankete 1ka, med mladimi po celi Sloveniji. Odziv je bil nad pričakovanji, saj je bilo izpolnjenih 1174 anket.

Prek elektronske pošte sva opravila intervju z gospodom Željkom Vrhovcem, predstavnikom hotela Slon v Ljubljani, z gospodom Borutom Farčnikom, direktorjem hotela Center na Pokljuki, ter z gospo Ano Špik, projektno koordinatorico na Slovenski turistični organizaciji. Opravila pa sva tudi telefonski intervju z gospodom Domnom Trobcom, članom uprave podjetja Istrabenz, Life Class hoteli Portorož. Rezultati so predstavljeni v nadaljevanju.

14.1. Analiza ankete

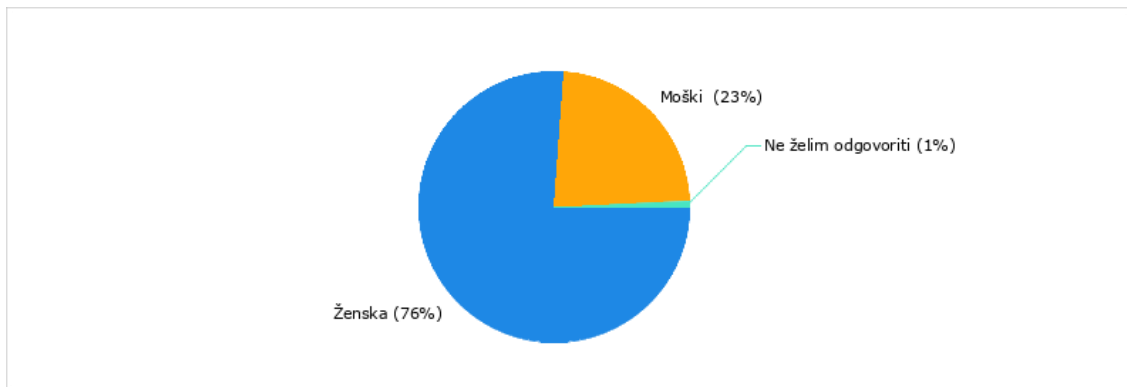
Graf 1: Starost

Vir: lasten

Rezultat: Med vsemi anketiranimi je v anketi sodelovalo 22 % anketirancev starih do 18 let, 64 % anketirancev starih med 18 in 22 let, 5 % anketirancev starih med 22 in 26 let, 2 % anketirancev starih med 26 in 30 let in 6 % anketirancev starejših od 30 let.

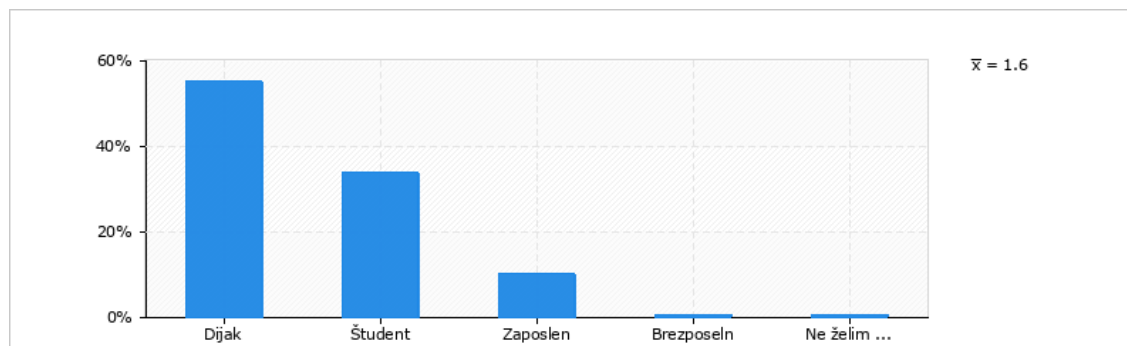
Graf 2: Spol

Vir: lasten

Rezultat: Med vsemi anketiranimi je v anketi sodelovalo 76 % žensk, 23 % moških, 1 % pa ni želel odgovoriti.

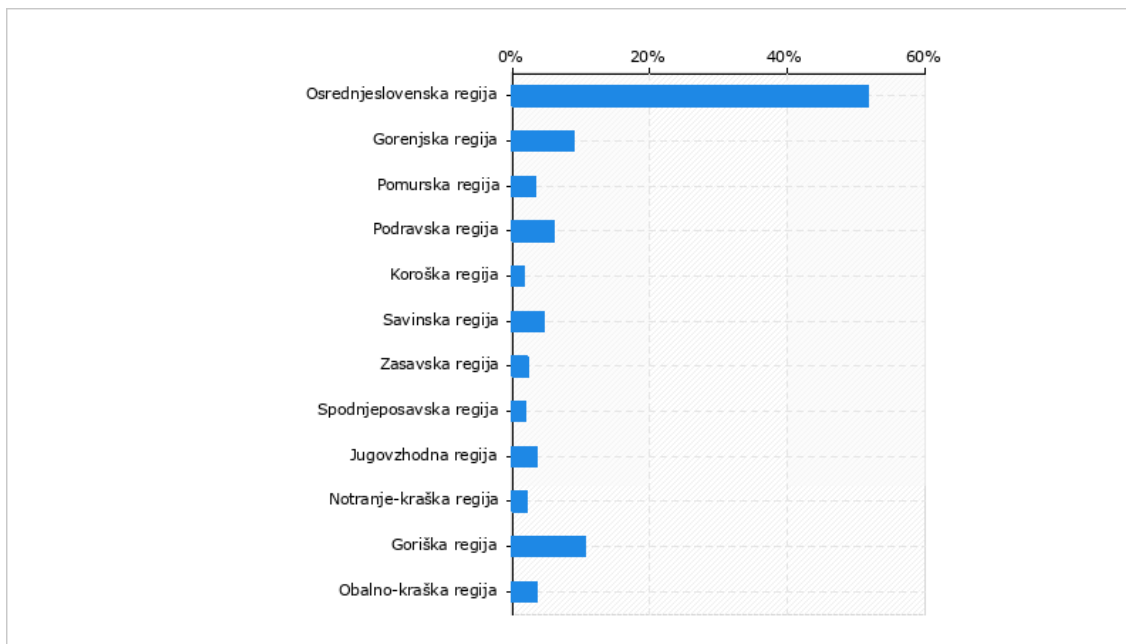
Graf 3: Status

Vir: lasten

Rezultat: Med vsemi anketiranimi je v anketi sodelovalo 54 % dijakov, 35 % študentov, 10 % zaposlenih, 1 % brezposelnih, 1 % pa ni želel odgovoriti.

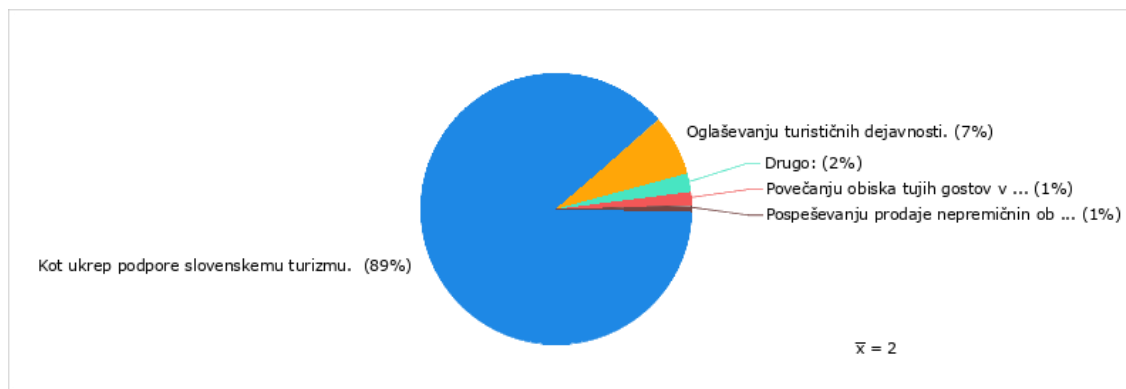
Graf 4: V kateri regiji prebivate?

Vir: lasten

Rezultat: V anketi je sodelovalo 51 % anketirancev iz Osrednjeslovenske regije, 9 % anketirancev iz Gorenjske regije, 3 % anketirancev iz pomurske regije, 6% anketirancev iz Podravske regije, 5% anketirancev iz Savinjske regije, 2 % anketirancev iz Zasavske, Koroške, Spodnjeposavske ter Notranje – kraške regije, 4 % anketirancev iz Jugovzhodne regije, 11 % anketirancev iz Goriške regije ter 4 % anketirancev iz Obalno-kraške regije.

Graf 5: Čemu je po vašem mnenju namenjen turistični bon?

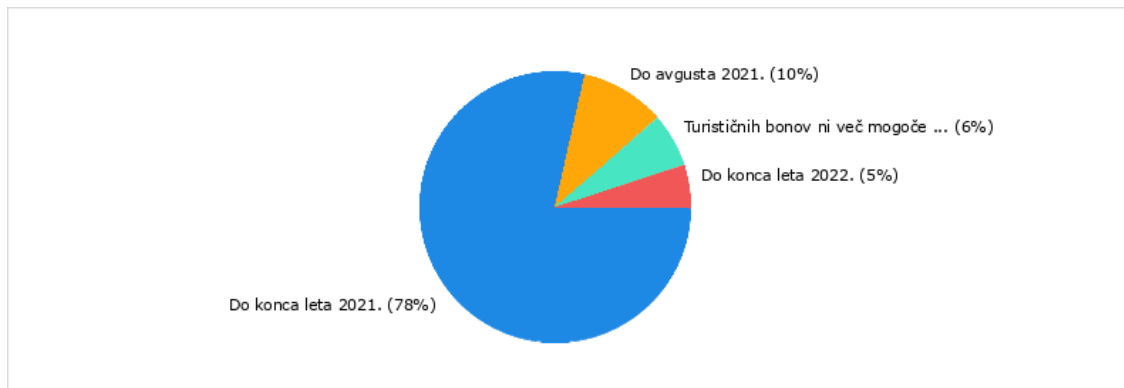
Vir: lasten

Rezultat: 88 % anketirancev je točno vedelo čemu je turistični bon namenjen (kot ukrep podpore slovenskemu turizmu). 7 % anketirancev je odgovorilo, da je turistični bon namenjen oglaševanju turističnih dejavnosti, 1 % anketirancev je odgovorilo, da je turistični bon namenjen pospeševanju prodaje nepremičnin ob morju, 2 % anketirancev meni, da je turistični bon namenjen povečanju obiska tujih gostov v Sloveniji, 2 % anketirancev pa misli, da je turistični bon namenjen nečemu drugemu.

Drugo:

politična propaganda trenutne vlade.
podkupovanje državljanov s strani vlade.
povečevanje domačega turizma.
politična manipulacija.
politična poteza.
pranju denarja - korupciji vlade.
finančna podpora Slovincem, ki obenem pomaga slovenskemu turizmu.
da so slovenski prebivalci zaradi omejitev hodili na počitnice v Slovenijo
pomoč slovenskim turističnim ponudnikom, ob upadu obiska tujih turistov.
Boni so le vladne drobtinice.
nepotrebno zapravljanje državnega denarja.

Graf 6: Do kdaj lahko po vašem mnenju izkoristimo turistične bone?

Vir: lasten

Rezultat: 79 % anketirancev natančno ve, do kdaj so turistični boni trenutno v veljavi (do konca leta 2021), 10 % anketirancev meni, da so turistični boni v veljavi do avgusta 2021, 5% anketirancev meni, da so turistični boni v veljavi do konca leta 2022, 6 % anketirancev pa meni, da turističnih bonov ni več mogoče izkoristiti.

Graf 7: Kakšno je vaše mnenje o izdaji turističnih bonov?

Vir: lasten

Rezultat: 57 % vseh anketirancev meni, da so turistični boni odlična ideja za reševanje slovenskega turizma, 36 % anketirancev meni, da so turistični boni le eden od ukrepov vlade v času epidemije, 5 % anketirancev meni, da so turistični boni nepotreben ukrep vlade v času epidemije, 2 % anketirancev pa imajo o turističnih drugo mnenje.

Drugo:

manipulacija, v končni fazi gre vse zopet v žep države.

neumen ukrep.

Si že unovčil svoj turistični bon?

je en način reševanja slo. turizma, ki bi ga lahko reševali tudi z manj omejitvami. ukreplahko vzamemo tudi kot neke vrste bombonček ljudstvu.

je dobra ideja, vendar zelo slabo osnovana in izpeljana.

je del reševanja slovenskega turizma, ki ga bo v prihodnje treba odplačati.

dobra oživitev slovenskega turizma med slovenskimi prebivalci, dokaj dobra ideja za reševanje pandemije.

je odlična ideja za reševanje slovenskega turizma in hkrati odlična ideja za Slovence da raziščejo in dopustujejo v naši prelepi Sloveniji.

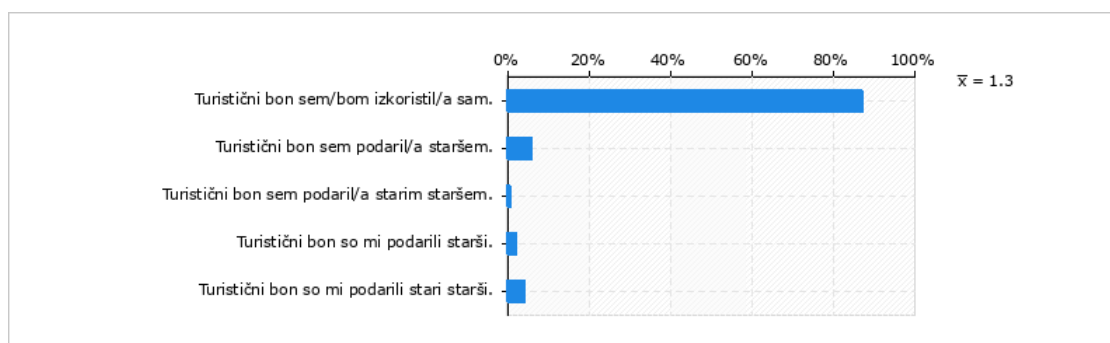
je ok, saj se lahko mladi, starejši brezplačno odpravijo na morje za vsaj 2 vikenda.

posledica je bil velik naval na slo obalo in tako več okužb ...

vlada s tem prekriva koliko denarja so pobrali zase, da javnost ne posumi česa.

super ideja za reševanje trenutne krize turizma, vendar bo vplivala na naslednje generacije, ki bodo to potezo plačevale.

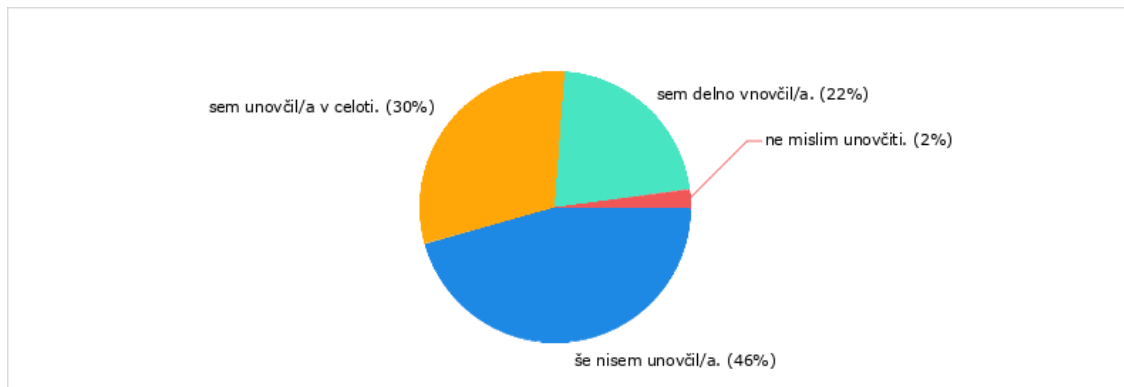
Graf 8: Katera trditev velja za vas?

Vir: lasten

Rezultat: 87 % anketirancev je odgovorilo, da so turistični bon izkoristili sami, 6 % anketirancev je odgovorilo, da so turistični bon podarili staršem, 1 % anketirancev je odgovorilo, da so turistični bon podarili starim staršem, 2 % anketirancev je odgovorilo, da so jim turistični bon podarili starši, 4 % anketirancev pa je odgovorilo, da so jim turistični bon podarili stari starši.

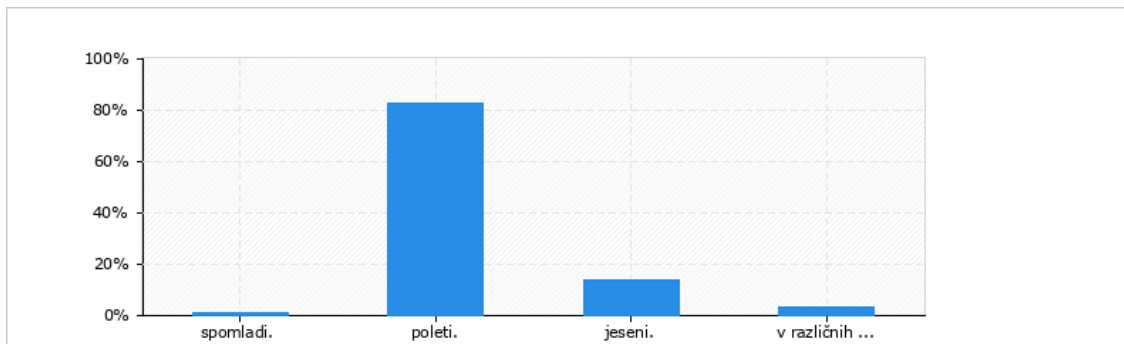
Graf 9: Turistični bon

Vir: lasten

Rezultat: 30 % anketirancev je turistični bon unovčilo v celoti, 22 % anketirancev je turistični bon unovčilo delno, 46 % anketirancev turističnega bona še ni unovčilo, 2 % anketirancev pa je odgovorilo, da turističnega bona ne mislijo unovčiti.

Graf 10: Turistični bon sem izkoristil/a

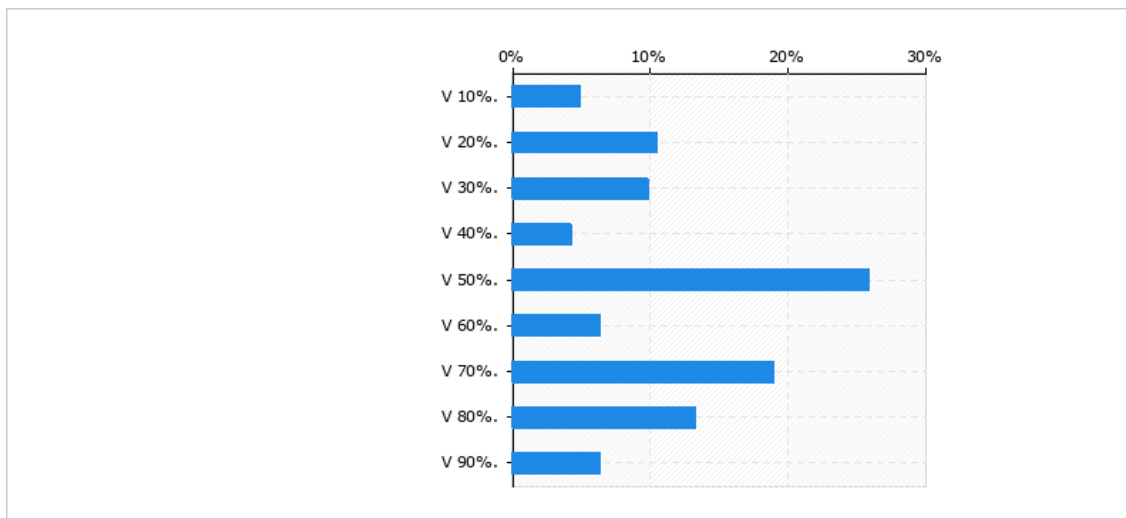

Vir: lasten

Rezultat: 1 % vprašanih je turistični bon izkoristilo spomladi, 82 % vprašanih je turistični bon unovčilo poleti, 14 % anketirancev je turistični bon izkoristilo jeseni, 3 % anketirancev pa so turistični bon izkoristili v različnih letnih časih.

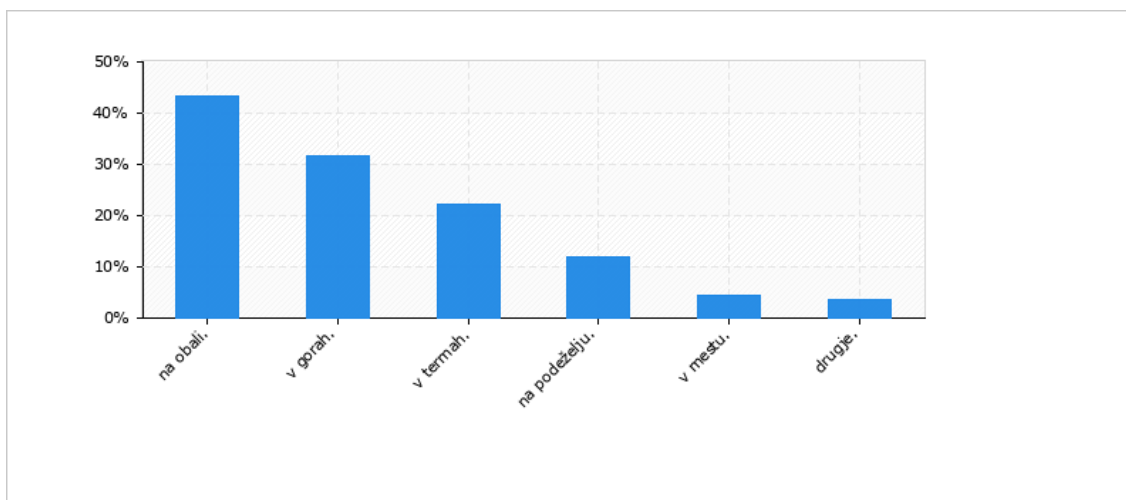
Graf 11: Kolikšno vrednost turističnega bona ste izkoristili?

Vir: lasten

Rezultat: Graf nam prikazuje podatke o tistih, ki so turistični bon izkoristili delno. 5 % anketirancev je izkoristilo 10 % vrednosti turističnega bona, 11 % anketirancev je izkoristilo 20 % vrednosti turističnega bona, 10 % anketirancev je izkoristilo 30 % vrednosti turističnega bona, 4 % anketirancev je izkoristilo 40 % vrednosti turističnega bona, 26 % anketirancev je izkoristilo 50 % vrednosti turističnega bona, 6 % anketirancev je izkoristilo 60% vrednosti turističnega bona, 18 % anketirancev je izkoristilo 70 % vrednosti turističnega bona, 13 % anketirancev je izkoristilo 80 % vrednosti turističnega bona in 6 % anketirancev je izkoristilo 90 % vrednosti turističnega bona.

Graf 12: Turistični bon sem izkoristil/a

Vir: lasten

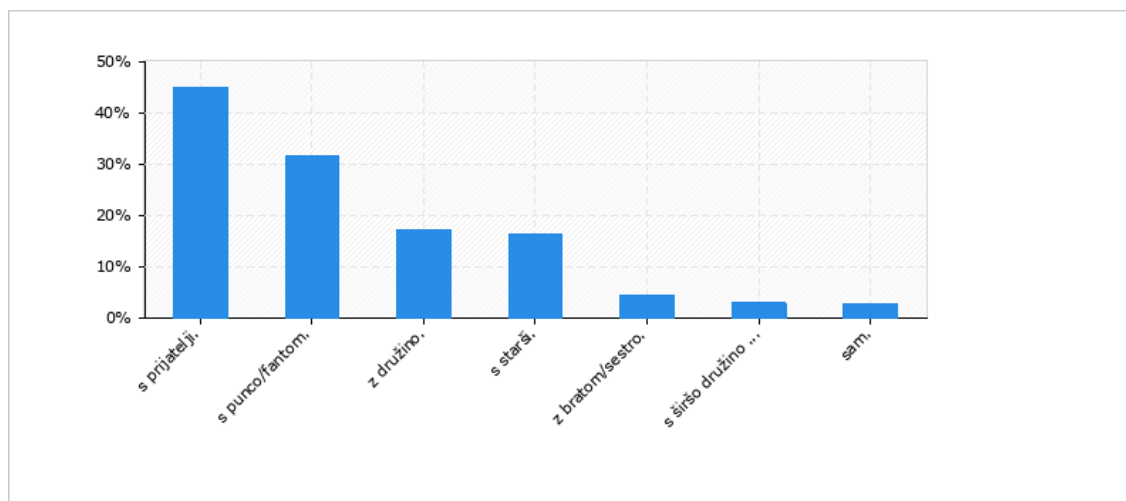
Si že unovčil svoj turistični bon?

Rezultat: 43 % anketirancev je turistični bon izkoristila na obali, 31 % anketirancev je turistični bon izkoristila v gorah, 4 % anketirancev so turistični bon izkoristili v mestu, 12 % anketirancev je turistični bon izkoristila na podeželju, 22 % anketirancev je turistični bon izkoristila v termah in 3 % anketirancev so turistični bon izkoristili nekje drugje.

Drugo:

Goriška brda.
Morje.
na več mestih.
na krasu.
pokril mi je stroške bivanja med izobraževanjem/seminarjem.
ob Idrjici
v Mariboru.
Glamping.
klubske priprave.
glamping v Novi gorici.
kmečki turizem.

Graf 13: Turistični bon sem izkoristil/a

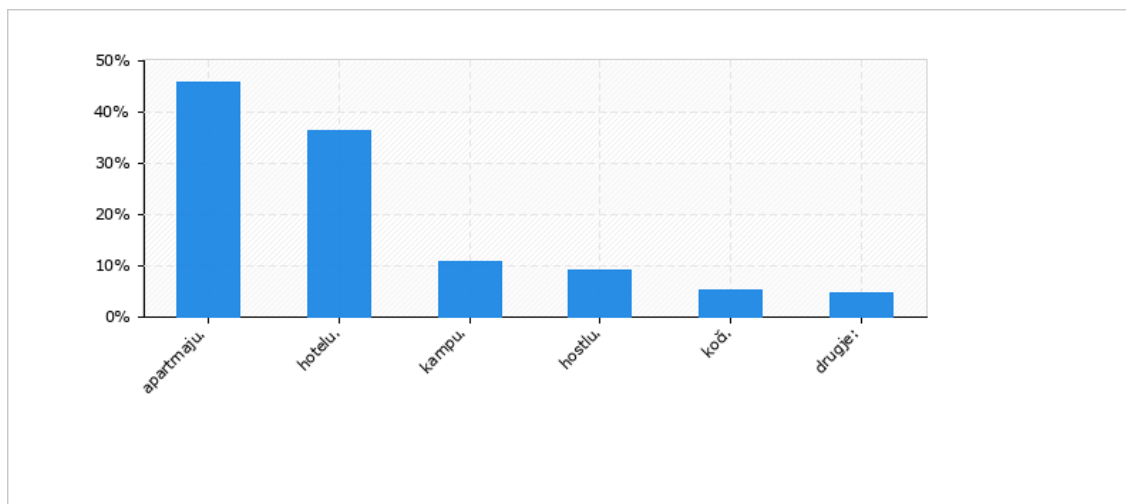

Vir: lasten

Si že unovčil svoj turistični bon?

Rezultat: 15 % anketirancev je turistični bon izkoristilo s starši, 32 % anketirancev je turistični bon izkoristilo s punco/fantom, 16 % anketirancev je turistični bon izkoristilo z družino, 46 % anketirancev je turistični bon izkoristilo s prijatelji, 2 % anketirancev so turistični bon izkoristili s širšo družino (tete, strici, bratraci, sestrične), 4 % anketirancev so turistični bon izkoristili z bratom/ sestro in 3 % anketirancev so turistični bon izkoristili sami.

Graf 14: Turistični bon sem izkoristil/a

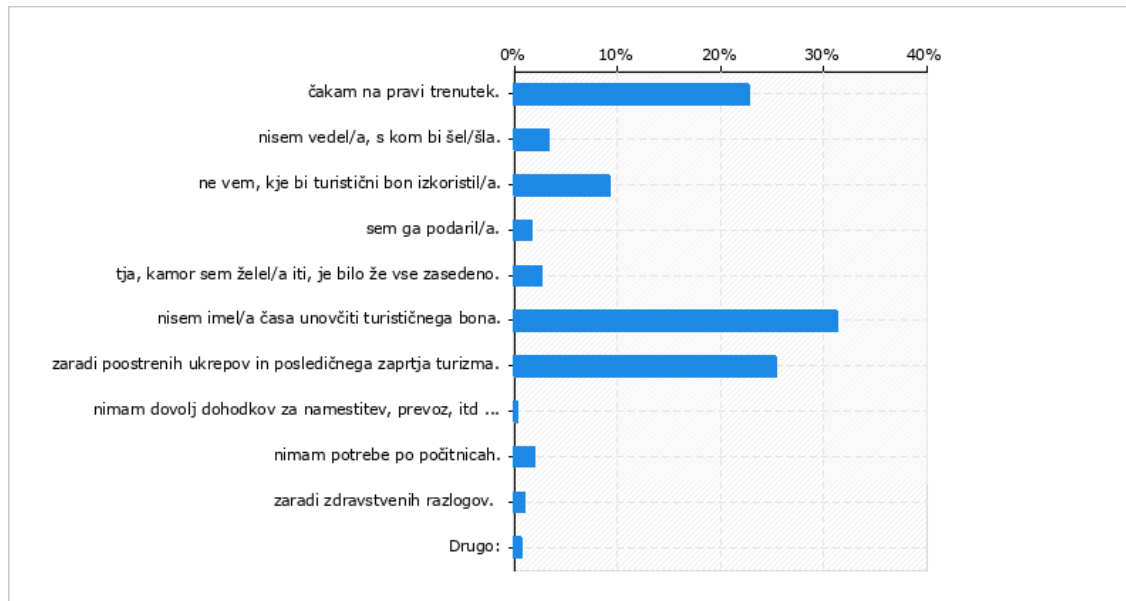
Vir: lasten

Rezultat: 46 % anketirancev je turistični bon izkoristilo v apartmaju, 35 % anketirancev je turistični bon izkoristilo v hotelu, 9 % anketirancev je turistični bon izkoristilo v hostlu, 10 % anketirancev je turistični bon izkoristilo v kampu, 5 % anketirancev je turistični bon izkoristilo v koči in 5 % anketirancev je turistični bon izkoristilo nekje drugje.

Drugo:

kmečki turizem.
turistična kmetija.
V vili z bazenom.
turistični kmetiji.
najeti hiški.
Glamping.
v Maribor fitnessu ali na Krasu.
mobilna hišica.

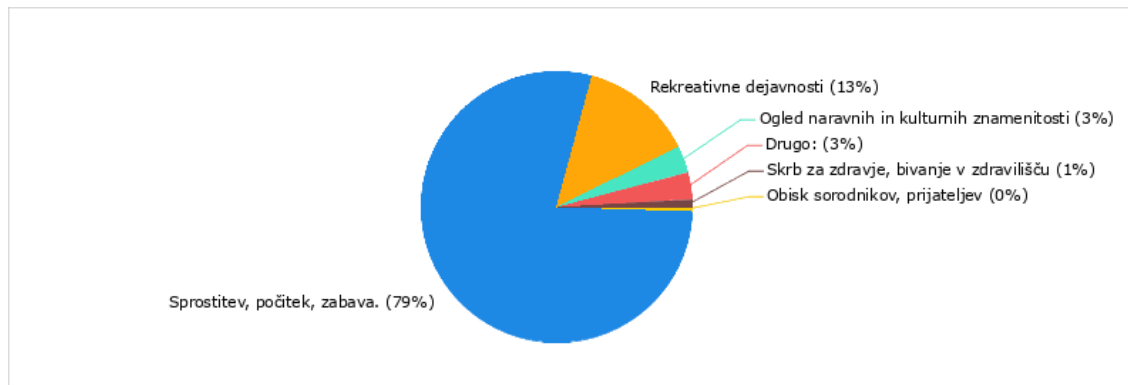
Graf 15: Turističnega bona še nisem izkoristil/a ker

Vir: lasten

Rezultat: 23 % anketirancev turističnega bona še ni izkoristilo, ker čakajo na pravi trenutek, 3 % anketirancev turističnega bona še niso izkoristili ker niso vedeli s kom bi ga, 9 % anketirancev turističnega bona še ni izkoristilo, ker ne vedo, kje bi to storili. 2 % anketirancev je turistični bon podarilo, 3 % anketirancev so odgovorili, da je bilo tam, kamor so želeli iti že vse zasedeno, 32 % anketirancev je odgovorilo, da niso še imeli časa izkoristiti turističnega bona, 25 % anketirancev turističnega bona še ni izkoristilo zaradi poostrenih ukrepov in posledičnega zaprtja turizma, 2 % anketirancev turističnega bona še ni izkoristilo, ker niso imeli potrebe po počitnicah, 1 % anketirancev turističnega bona še ni izkoristilo zaradi zdravstvenih razlogov, 1 % anketirancev pa še ni izkoristilo turističnih bonov iz drugih razlogov (ker nisem v Sloveniji, zaradi službe ga ni bilo mogoče koristiti).

Graf 16: Za kakšen namen ste izkoristili turistični bon?

Vir: lasten

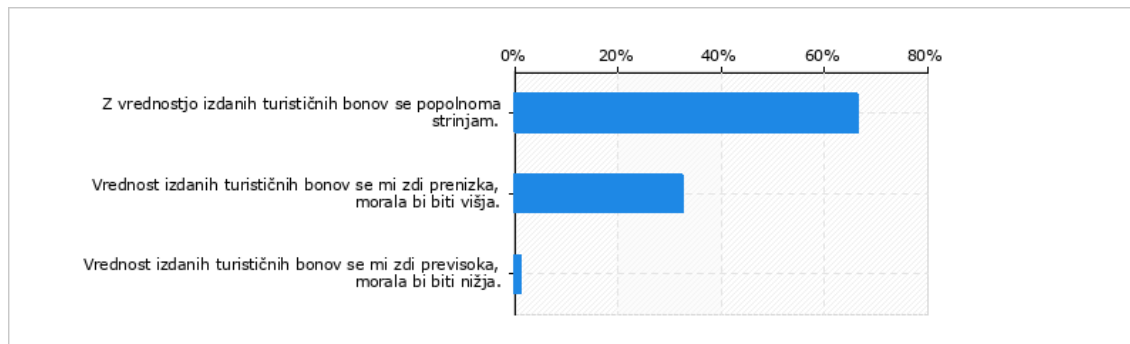
Rezultat: 79 % anketirancev je turistični bon izkoristilo za sprostitev, počitek in zabavo, 13 % anketirancev je turistični bon izkoristilo za rekreativne dejavnosti, 1 % anketirancev je turistični bon izkoristilo z namenom da poskrbi za zdravje (bivanje v zdravilišču), 3 % anketirancev so uporabili turistični bon za ogled naravnih in kulturnih znamenitosti, 3 % anketirancev pa so izkoristili turistični bon za nekaj drugega.

Drugo:

Morje.
klubske priprave.
Priprave.
priprave na novo sezono (športno).
Izobraževanje.
Sprostitev, počitek, zabava.
ogled naravnih znamenitosti, hribolazenje, počitek in sprostitev.
krajši oddih po napornih dveh mesecih dela, za sprostitev, zabavo in raziskovanje Slove-nije in naravnih znamenitosti v delu Slovenije, ki ga slabše poznam.
športno tekmovanje.
ogled naravnih in kulturnimi znamenitosti, zabava, rekreacija,...

Si že unovčil svoj turistični bon?

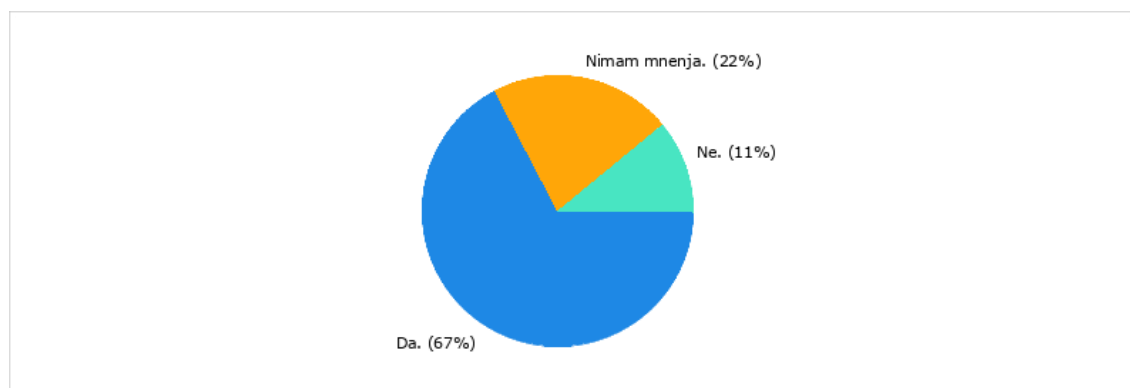
Graf 17: Kako bi ocenili vrednost izdanih turističnih bonov? (odrasli 200 EUR, otroci 50 EUR)

Vir: lasten

Rezultat: 67 % anketirancev je odgovorilo, da se z vrednostjo izdanih turističnih bonov popolnoma strinja, 32 % anketirancev je odgovorilo, da se jim vrednost izdanih turističnih bonov zdi prenizka in bi morala biti višja, 1 % anketirancev pa pravi, da se jim vrednost turističnih bonov zdi previsoka in bi morala biti nižja.

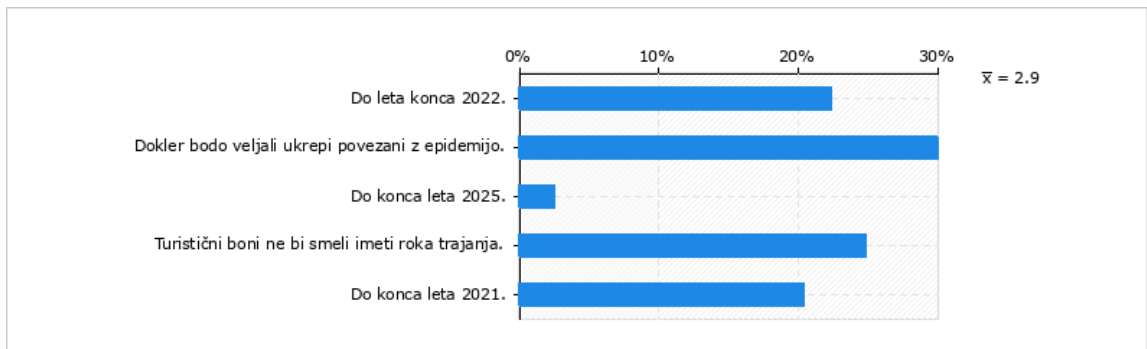
Graf 18: Bi si naslednjič želeli višje vrednosti turističnega bona?

Vir: lasten

Rezultat: 67 % anketirancev bi si naslednjič želelo višje vrednosti turističnega bona, 11 % anketirancev pa si naslednjič ne bi želelo višje vrednosti turističnega bona, 22 % anketirancev pa je odgovorilo, da o tem nima mnenja.

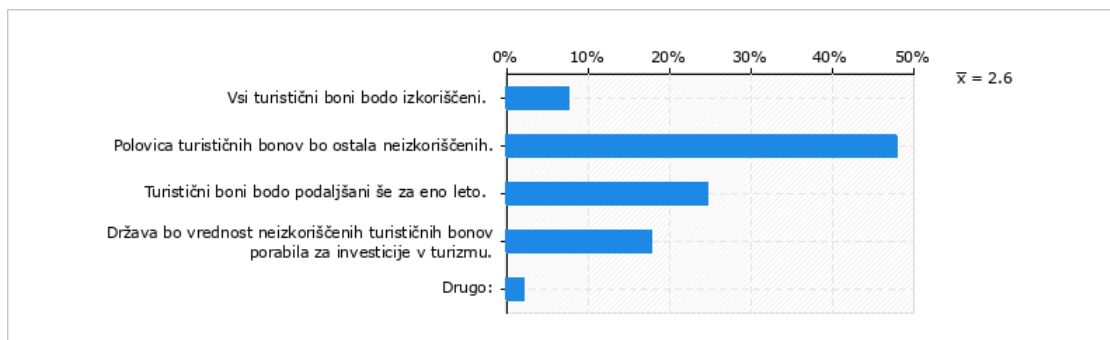
Graf 19: Do kdaj bi po vašem mnenju morali veljati turistični boni?

Vir: lasten

Rezultat: 23 % anketirancev je odgovorilo, da bi morali turistični boni trajati do konca leta 2022, 30 % vprašanih meni, da bi morali turistični boni trajati dokler bodo veljali ukrepi povezani z epidemijo, 2 % anketirancev meni, da bi morali turistični boni trajati do konca leta 2025, 25 % vprašanih meni, da turistični boni ne bi smeli imeti roka trajanja in 21 % vprašanih meni, da bi morali turistični boni trajati do konca leta 2021.

Graf 20: Kaj se bo po vašem mnenju zgodilo decembra 2021?

Vir: lasten

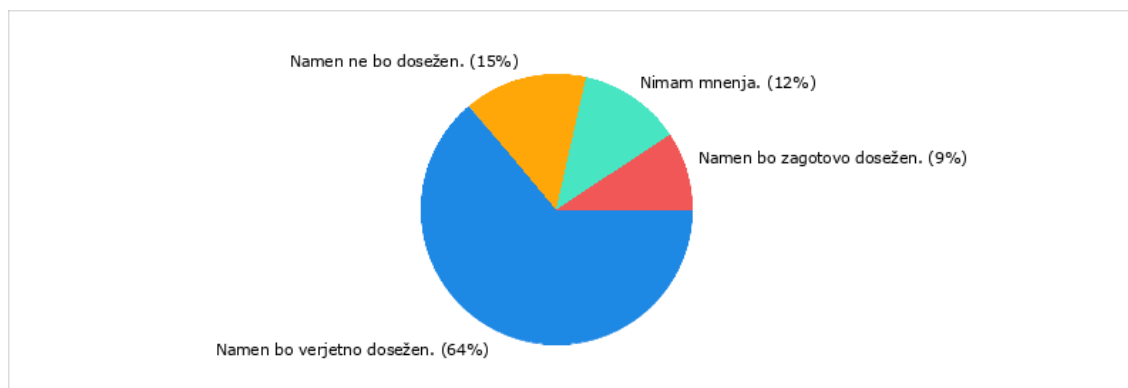
Rezultat: 8 % anketirancev meni, da bodo vsi turistični boni do konca leta 2021 izkoriščeni, 49 % anketirancev meni, da bo konec decembra 2021 polovica turističnih bonov ostala neizkoriščenih, 24 % anketirancev meni, da bodo turistični boni podaljšani še za eno leto, 17 % anketirancev meni, da bo država vrednost neizkoriščenih turističnih bonov porabila za investicije v turizmu, 2 % anketirancev pa meni, da se bo konec decembra 2021 zgodilo nekaj drugega.

Si že unovčil svoj turistični bon?

---

skoraj vsi bodo izkoriščeni.
Upam, da bodo ne izkoriščene bone oz. podarjen denar pustili v državni blagajni...
neizkoriščeni boni bodo propadli, denar bo šel drugam.
upam, da bodo dobili neomejen rok trajanja.
večina bo izkoriščeni.
sredstva namenjena za koriščenje bonov, ki niso bila izkoriščena se bo verjetno koristilo druge namene za pomoč gospodarstvu, mogoče tudi za pokrivanje drugih segmentov turizma.

Graf 21: Ali bodo po vašem mnenju turistični boni dosegli svoj namen?

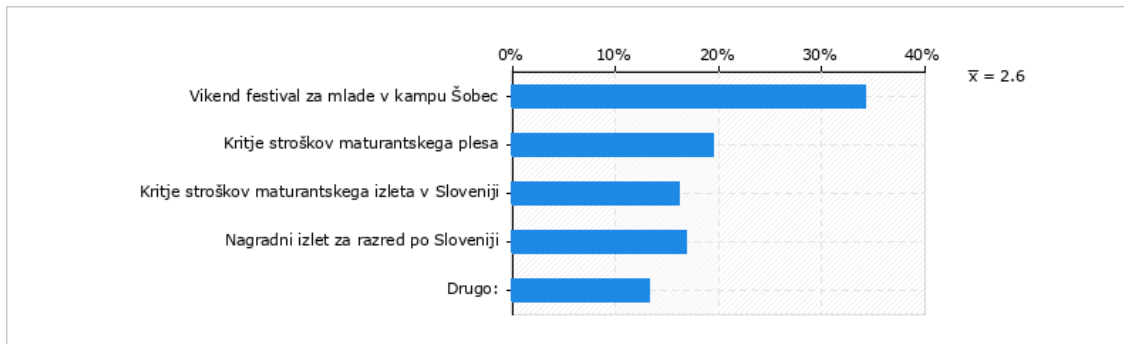

Vir: lasten

Rezultat: 9 % anketirancev meni, da bodo turistični boni zagotovo dosegli svoj namen, 64 % anketirancev meni, da bo namen turističnih bonov verjetno dosežen, 15 % anketirancev meni, da namen turističnih bonov ne bo dosežen, 12 % anketirancev pa o dosegu oziroma o ne dosegu namena turističnega bona nima mnenja.

Graf 22: Za katero možnost koriščenja turističnih bonov bi se odločili?

Vir: lasten

Rezultat: 35 % anketirancev bi se za možnost koriščenja turističnih bonov odločilo za Vikend festival za mlade v kampu Šobec, 20 % anketirancev bi se za možnost koriščenja turističnih bonov odločilo za kritje stroškov maturantskega plesa, 16 % anketirancev bi se za možnost koriščenja turističnih bonov odločilo za kritje stroškov maturantskega izleta v Sloveniji, 16 % anketirancev bi se za možnost koriščenja turističnih bonov odločilo za nagradni izlet za razred po Sloveniji in 14 % anketirancev bi se za možnost koriščenja turističnih bonov odločilo za nekaj drugega.

Drugo:

spoznavni vikend za študente.
apartma na obali.
kritje stroškov izleta s prijatelji.
počitnice s športno-rekreativnimi dejavnostmi v Posočju
izlet po Slovenji s prijatelji.
druženje s prijatelji.
glasbeni festivali in koncerti.
za lasten aktivni oddih.
Morje.
najem dirkališča.
za oddih v termah.
nič od tega.
Toplice.

Si že unovčil svoj turistični bon?

---

podarila bi ga staršem.
oddih na obali.
počitnice s punco.
izlet na obalo.
Dopust.
luksuzno potovanje.
izlet v Sloveniji
plačevanje vstopnin za jame, muzeje...
namenjen za pomoč ljudem v stiski
Neko osebno potovanje, ne pa to nekaj šolskega.
vikend s fantom.
gostinske dejavnosti, adrenalinske dejavnosti.
vikend na morju.
izlet v Grčijo.
smučanje, toplice.
sam bi izkoristil bon.
izlet do obale.
dopust v apartmaju.
zasebni izlet za 2.
vikend s prijatelji.
Smučanje.
Turistični aranžma.
morje z prijatelji in dobro pijačo.
dopust na obali.
oddih v naravi.
dal bi ga staršem da bi imel hišo nekaj dni zase in povabil prijatelje.
poljubne počitnice s prijatelji/družino.
za vikend oddih.

Si že unovčil svoj turistični bon?

kritje stroškov kjerkoli v turizmu.
počitnice v gorah.
dopust s svojo boljšo polovico.
prijatelji
gostinske storitve
Da bi plačal s tem šolnino.
smučarsko karto

Tabela 23: Katero od rešitev bi predlagali, da bi vsi mladi izkoristili turistične bone?

da bi zajeli tudi ceno hrane.
povečati vrednost bona.
da bi bone razširili tudi na ostale gostinske ponudbe (npr. koristili bi jih lahko tudi v restavracijah).
da bi jih izkoristil, ko so vsi te poletni festivali, za karto in spanje.
da se podaljša veljavnost bonov.
možnost programa namenjenega mladim.
več destinacij, pri kateri je možno uveljaviti turistični bon.
cenejše nastanitve.
da bi razširili ponudbo, jo približali mladim.
jaz bi denar namenjen turističnim bonom, namenil družinam v stiski in pa doniral bi v zavetišče za živali.
kritje stroškov maturantskega izleta v Sloveniji.
da gremo lahko v času šole na počitnice s turističnimi boni.
razširitev koriščenja bonov za več dejavnosti (npr. smučarske karte ipd.).
morda bi bilo smiselno te bone porabiti hrano in osnovne stroške. Težko se gremo nadstandarda, ko je del države lačen.
predlogi poceni počitnic, kjer bi lahko porabili bone
nimam mnenja.
nižje cene storitev, saj mladi nimamo veliko denarja, še sploh dijaki, ki še ne delajo.

Si že unovčil svoj turistični bon?

Tabela24: Bi glede turističnih bonov kaj izpostavili, pripomnili, predlagali?

ne, vesel sem da vsaj kaj pomagajo
super ideja
dober koncept, izpeljava manj.
se en bon za tiste ki so ga že porabili
zdi se mi super ideja.
itak bomo morali denar z davki vrniti državi. In pa itak turistični boni ne pomagajo skorajnikjer drugje razen na obali in pa v hribih. Totalno brez zveze. Ta denar bi lahko bil uporabljen veliko pametneje.
najbolj pomaga tistim, ki si ne morejo privoščiti počitnic vsako leto.
višja vrednost za otroke do 18 let
otrok, mlajši od 18 let, bi moral prejeti vsaj 100€, ker s 50€težko plačaš prenočišče zaotroka, glede na to, da nižja cena v hotelih, apartmajih itd. velja le za otroke do 12. leta starosti.
vsi neizkoriščeni boni gredo v obliki denarja dobrodelnim organizacijam.
zdi se mi dobra ideja za promoviranje nase držav državljanom sem mene ja da premalo poznamo regije v katerih nismo odraščali ali se preselili
niso nikjer poudarjene storitve/nastanitve, kje se bone lahko izkoristi.
ne, zastavljeni so zelo dobro.
nepotrebni
naj odprejo čimprej, da lahko do konca izkoristimo ali kam gremo
nimajo smisla če je vse zaprto
ne super so
zdi se mi kar v redu
v času epidemije so turistični boni brezpredmetni, zato bi se morala veljavnost podaljšatiza vsaj eno leto po absolutnem koncu epidemije.
da bi boni imeli večjo vrednost
podaljšanje bonov

14.2. Intervju z gospodom Borutom Farčnikom, direktorjem hotela Center na Pokljuki

Kako je bilo pri vas z unovčitvijo turističnih bonov? Ali imate podatek, kakšna je bila struktura teh gostov?

V juniju, predvsem pa v juliju in avgustu smo imeli zelo veliko gostov, ki so unovčili turistični bon cca 50 % celotne realizacije. Struktura gostov je bila enaka kot pretekla leta, torej družine z majhnimi otroci, predvsem pa pohodniki in ljubitelji nabiranja gozdnih sadežev in gob. Je bil pa znaten porast gostov iz Prekmurja in Dolenjske ter Posavja.

Ali so po vašem mnenju turistični boni dobra rešitev za turizem? Bi po vašem mnenju veljavnost turističnih bonov morali še podaljšati?

Boni so bili super rešitev in so nam pomagali, da smo poletno sezono zaključili pozitivno, ker imamo čez poletje skoraj 50 % tujih gostov, ki jih je bilo tokrat samo za vzorec.

Veljavnost bi vsekakor morali podaljšati.

Bi lahko rekli, da so turistični boni pomagali reševati zasedenost vaših kapacitet?

Seveda, kot napisano zgoraj, so nadomestili obisk tujih gostov.

Kakšen bi bil vaš predlog, kako bi spodbudili mlade k unovčevanju turističnih bonov?

Pri nas je odpadlo kar nekaj prireditelj, ki pritegnejo tudi mlade, torej samo popestritev programa s prireditvami.

Imate kakšen predlog, pripombo glede turističnih bonov?

Za nas je bila to idealna rešitev in samo upamo, da se boni do konca izkoristijo in mogoče nadgradijo še z dodatno dodelitvijo vsem.

14.3. Intervju z gospo Ano Špik, projektno koordinatorko v Slovenski turistični agenciji

Kako ste na Slovenski turistični organizaciji komentirali izdajo turističnih bonov?

Turistične bone so s tretjim svežnjem ukrepov (#PKP3) prejele vse polnoletne osebe, ki imajo v Sloveniji stalno prebivališče v vrednosti 200 evrov, mladoletne osebe pa v vrednosti 50 evrov. Boni so skupaj z vseslovensko motivacijsko kampanjo Zdaj je čas. Moja Slovenija in privlačno ponudbo slovenskih turističnih ponudnikov pomembno spodbudili prebivalce Slovenije k odkrivanju naše dežele. Tako smo v Sloveniji v letu 2020 zabeležili za kar tretjino več prenočitev Slovencev kot leto prej, kar je deloma ublažilo padec tujih gostov (v letu 2020 smo zabeležili več kot 70 % upad tujih prihodov in prenočitev).

Z boni je dodatno spodbujeno povpraševanje in potrošnja v turizmu, kar ima velike multiplikativne učinke na mnoge, s turizmom povezane gospodarske panoge ter pomemben doprinos v državno blagajno (DDV, turistična taksa, idr.). Ob tem državljani Slovenije spoznavajo svojo deželo in njeno raznovrstno turistično ponudbo.

Višina državne pomoči s turističnimi boni je ocenjena na 356 milijonov evrov, dodatno koriščenje storitev oziroma multiplikativni učinki pa so ocenjeni na 172 milijonov evrov.

Ali imate kakšne povratne informacije, kakšen je bil odziv turizma na turistične bone?

Na Slovenski turistični organizaciji smo v stalnem stiku z destinacijami in ponudniki turističnih storitev, ki ukrep državne pomoči v obliki bonov pozdravljajo.

Kaj bi po vašem mnenju spodbudilo mlade k unovčevanju turističnih bonov?

Prepričani smo, da je privlačna slovenska turistična ponudba tista, ki mlade lahko vzpodbudi h koriščenju turističnih bonov. Pestra in privlačna ponudba v Sloveniji mladim nudi široko paleto možnih doživetij; od aktivnih do gastronomskih doživetij, odkrivanja skritih kotičkov Slovenije.

14.4. Intervju z gospodom Željkom Vrhovcem, pomočnikom direktorja hotela Slon

Kako je bilo pri vas z unovčitvijo turističnih bonov? Ali imate podatek, kakšna je bila struktura teh gostov?

Pri nas je bilo v terminu 1.6. – 31.12.2020 unovčenih za ca. 57.000 € bonov kar predstavlja ca. 7 % celotnega prometa v tem času.

Večinoma je šlo za pare in družine z namenom oddiha v Ljubljani. Nekaj je bilo tudi primerov, ko so bon izkoristili za poslovni obisk ali za obisk zdravstvene ustanove.

Ali so po vašem mnenju turistični boni dobra rešitev za turizem? Bi po vašem mnenju veljavnost turističnih bonov morali še podaljšati?

Niso slaba rešitev, ampak to je bil samo eden od predlogov TGZS in se veliko ostalih predlogov ni upoštevalo. Za mestni turizem je bon slaba rešitve, medtem ko se je za resorte in terme to izkazala kot zelo dobra rešitev. Vsekakor bi bilo potrebno bone podaljšati vsaj do konca 2021 oz. morda tudi dlje, saj jih od oktobra 2020 ne smemo unovčevati in to trenutno še traja.

Bi lahko rekli, da so turistični boni pomagali reševati zasedenost vaših kapacitet?

Žal za mestne hotele tega ne moremo trditi.

Kakšen bi bil vaš predlog, kako bi spodbudili mlade k unovčevanju turističnih bonov?

Naš hotel morda ni ravno primeren za ta segment, zato o tem nismo toliko razmišljali.

Imate kakšen predlog, pripombo glede turističnih bonov?

Da se lahko razširijo na več akterjev v turizmu – ponudniki izletov in doživetij, restavracije itd.

14.5. Intervju z gospodom Domnom Trobce, članom uprave podjetja Istrabenz, Life Class hoteli Portorož.

Kako je bilo pri vas z unovčitvijo turističnih bonov? Ali imate podatek, kakšna je bila struktura teh gostov?

V Life Class hotelih smo imeli v preteklih letih od vseh gostov le 15 % slovenskih, v letu 2020 pa smo zaradi turističnih bonov od vseh gostov imeli kar 60 % slovenskih. Bilo je tudi veliko več mladih gostov kot v preteklih letih, predvsem v pet zvezdičnih nastanitvah, kamor pogosteje zahajajo starejši gostje.

Ali so po vašem mnenju turistični boni dobra rešitev za turizem? Bi po vašem mnenju veljavnost turističnih bonov morali še podaljšati?

Iz stališča družbe Life Class se m zdijo turistični boni odlična rešitev. Osebnostno pa se mi zdijo turistični boni malo sebična rešitev, saj so imeli hoteli v mestnih središčih, na primer v Ljubljani, velike težave z majhnim številom gostov, saj so bolj kot ne odvisni od tujih gostov. Turističnih bonov ne bi jih podaljšal, se mi zdi pa rešitev, da bi se turistične bone naslednje leto zopet izdalo, zelo dobra. Ideja je, da se vrednost ne unovčenih turističnih bonov ponovno porazdeli med vse državljane v obliki turističnih bonov.

Bi lahko rekli, da so turistični boni pomagali reševati zasedenost vaših kapacitet?

Absolutno. V letu 2020 so gostje s turističnimi boni predstavljali kar 38 % vseh nastanitev.

Kakšen bi bil vaš predlog, kako bi spodbudili mlade k unovčevanju turističnih bonov?

Predlagal bi, da se poveča obseg storitev, za katere je možno koristiti turistične bone. Mladi Slovenci Slovenijo vidijo kot enodnevni izlet, ne pa kot večdnevno destinacijo.

Imate kakšen predlog, pripombo glede turističnih bonov?

Niti ne, le glede nabora storitev. Turizem ni le nočitev z zajtrkom, je mnogo več.

15. RAZPRAVA

V raziskovalni nalogi sva zastavila 9 hipotez in 3 raziskovalna vprašanja.

H1: VEČINA MLADIH POZNA NAMEN IZDAJE TURISTIČNIH BONOV.

To hipotezo vsekakor sprejmeva, saj 88 % vprašanih mladih pozna namen izdaje turističnih bonov. Še vedno pa je 7 % mladih odgovorilo, da so turistični boni namenjeni oglaševanju turističnih dejavnosti. Tudi v medijih sva zasledila, da večina ljudi ve, čemu so namenjeni turistični bona, zato sva tak odgovor tudi pričakovala.

H2: VEČ KOT 60 % ANKETIRANCEV NE VE, DO KDAJ LAHKO IZKORISTIJO TURISTIČNI BON.

To hipotezo zavrneva, saj večina mladih ve, do kdaj lahko izkoristijo svoj turistični bon. Takšnega rezultata nisva pričakovala, saj se je rok veljavnost turističnih bonov v lanskem in letošnjem letu nekajkrat spremenil, zato sva pričakovala, da večina mladih ne ve, do kdaj lahko izkoristijo svoj turistični bon. Glede na to, da je bilo v javnosti sprva veliko zmede in nejasnosti glede veljave turističnih bonov, je na koncu še vedno veliko mladih vedelo, da turistični boni veljajo do konca leta 2021.

H3: 70 % MLADIH ŠE NI IZKORISTILO TURISTIČNIH BONOV.

To hipotezo tudi zavrneva, saj turističnega bona še ni izkoristilo le 46 % vprašanih. Res pa je, da ga je v celoti unovčilo le 30 % mladih, 21 % pa delno. To pomeni, da je več vprašanih koristilo svoj turistični bon, kot ne. Skrbi pa naju tudi to, da 2 % vseh vprašanih turističnega bona sploh nima namena unovčiti. Tisti mladi, ki turističnega bona še niso izkoristili, imajo namen to storiti, ko se turizem ponovno odpre. Mladi so želeli izkoristiti svoj turistični bon tudi v jesenskem in zimskem obdobju, a jim je to preprečila epidemija.

H4: TISTI, KI NISO IZKORISTILI TURISTIČNEGA BONA GA NISO, KER SO ČAKALI NA PRIMERNEJŠI LETNI ČAS.

Tudi to hipotezo zavrneva, saj večina mladih, ki ni izkoristila svojega turističnega, tega ni storila, ker niso imeli dovolj časa. Mnogi so turistični bon želeli izkoristiti med jesenskimi in zimskimi počitnicami v letu 2020, a zaradi poostrenih ukrepov in posledičnega zaprtja to ni bilo mogoče. Mnogi mladi so svoje počitnice raje preživel v tujini, kot pa v Sloveniji.

H5: NAJVEČ TISTI, KI SO TURISTIČNI BON IZKORISTILI, SO GA IZKORISTILI OB MORJU.

To hipotezo potrdiva, saj je največ mladih, ki so turistični bon izkoristili, to storilo ob morju oz. ob slovenski obali. Zanimiv je podatek, da je kar 32 % vprašanih svoj turistični bon izkoristilo v gorah, kar pomeni, da se tudi mladi vedno bolj zanimajo za oddih v gorah. V Life Class hotelih v Portorožu so imeli, po besedah gospoda Domna Trobca v pre-

teklih letih od vseh gostov le 15 % slovenskih. V letu 2020 pa je pri njih čez poletno turistično sezono pri njih od vseh gostov, dopustovalo kar 60 % Slovencev. Oba sva počitnice preživljala tudi na slovenski obali in lahko potrdiva, da se je tam trlo Slovencev.

H6: 25 % MLADIH JE TURISTIČNE BONE IZKORISTILO DELNO.

To hipotezo zavrneva, saj je 21 % vprašanih svoj turistični bon izkoristilo delno. Meniva, da bilo za turizem zelo dobrodošlo, če bi vsi mladi turistične bone unovčili v celoti. S tem, da bi bilo tudi hrano in pijačo v gostilnah in turističnih nastanitvah mogoče plačati s turističnimi boni, bi zagotovo dosegli višje število mladih, ki bi svoj turistični bon unovčili v celoti. Mnogi mladi so preostali del turističnega bona želeli izkoristiti v zimskem času, a to zaradi epidemije in poslabšanja razmer ni bilo mogoče.

H7: 50 % JE TISTI, KI SO TURISTIČNI BON IZKORISTILI S STARŠI.

Tudi to hipotezo zavrneva, saj je kar 45 % mladih svoj turistični bon izkoristilo v družbi prijateljev, s starši pa je svoj turistični bon unovčilo le 16 % vprašanih. 32 % mladih je svoj turistični bon izkoristilo s fantom ali punco, 3 % mladih pa so svoj turistični bon izkoristili sami. Mnoge družine se v poletni sezoni 2020 sploh niso odločile in so mladi zato dopustovali v krogu prijateljev in partnerjev in tako izkoristili svoj turistični bon.

H8: VEČ KOT POLOVICA ANKETIRANCEV JE MNENJA, DA SO TURISTIČNI BONI LE EDEN OD UKREPOV VLADE V ČASU EPIDEMIJE.

To hipotezo tudi zavrneva, saj je večina vprašanih mnenja, da so turistični boni odlična ideja za reševanje slovenskega turizma. Mnogi mladi pa so mnenja, da je država turistične bone izdala z namenom pranja denarja, korupcije in podkupovanja državljanov, kar je po najinem mnenju popolnoma neutemeljeno in neresnično.

H9: PO MNENJU ANKETIRANCEV BO POLOVICA TURISTIČNIH BONO DO DECEMBRA 2021 OSTALA NEIZKORIŠČENIH.

To hipotezo lahko potrdiva, saj večina mladih meni, da bo polovica turističnih bonov do decembra 2021 ostala neizkoriščenih. Glede na trenutno epidemiološko situacijo ne izgleda, kot da bi bila država pripravljena na sproščanje ukrepov. Zaradi novi sevov virusa se zna epidemija zavleči v poletje, bolj kot se je v preteklem letu 2020. To pa slaba novica tudi za turizem, ker se ta, dokler se epidemiološka slika ne umiri, ne more zagnati. Vsi pa upamo, da bomo s pomočjo cepljenja in odgovornega obnašanja pripomogli k čimprejšnjemu odprtju države in vrnitvi na stare tirnice.

RV1: KAKO IZDAJO BONO OCENJUJEJO STROKOVNJAKI IN TURISTIČNI DELAVCI?

Nekateri strokovnjaki in turistični delavci menijo, da so boni bili super rešitev in so jim pomagali, da so poletno sezono zaključili pozitivno, saj jih je večina odvisna od tujih gostov, ki pa jih je bilo v letu 2020 le za vzorec. Spet drugi pa menijo, da turistični boni

niso slaba rešitev, ampak da je to bil samo eden od predlogov TGZS in se veliko ostalih predlogov ni upoštevalo. Za mestni turizem je bon slaba rešitev, medtem ko se je za resorte in terme to izkazala kot zelo dobra rešitev. Večina je tudi mnenja bi bilo potrebno bone podaljšati vsaj do konca 2021 oz. morda tudi dlje, saj jih od oktobra 2020 ne smemo unovčevati in to trenutno še traja.

RV2: KAKŠNI SO PREDLOGI STROKOVNJAKOV IN TURISTIČNIH DELAVCEV GLEDE UNOVČEVANJA TURISTIČNIH BONOV?

Večina jih meni, da bi se morali turistični boni razširiti na več akterjev v turizmu. S tem mislijo na ponudnike izletov, doživetij, restavracije ... Spet drugi menijo, da bi bilo bone pametno nadgraditi z še dodatno dodelitvijo vsem in da turizem ni le nočitev z zajtrkom, ampak je še mnogo več.

RV3: KAKO BI MLADE SPODBUDILI H KORIŠČENJU TURISTIČNIH BONOV?

V raziskovalni nalogi sva prišla do treh rešitev, ki bi spodbudile mlade k koriščenju turističnih bonov.

Turistični ponudniki bi morali mladim zagotoviti bolj atraktivno ponudbo in s tem pritegniti njihovo pozornost. Pripraviti bi morali pakete za mlade; za pare ali večje družbe, ki bi pri njih lahko dopustovali s turističnim bonom.

Predlagava povečanje obsega storitev, za katere je možno koristiti turistične bone, saj turizem ni le nočitev z zajtrkom, je še mnogo več.

Predlagava pa še vikend festival za mlade v kampu Šobec. Če se mladim ponudi celoten vikend paket v vrednosti njihovega turističnega bona, je to lahko odlična priložnost za vse, ki si ne morejo privoščiti dodatnih stroškov ali prevoza ob koriščenju turističnega bona. S tem bi mladim dali priložnost za varno dopustovanje v družbi sovrstnikov, ob enem pa ponovno oživel kamp, ki je bil nekoč poln mladostniške energije.

16. ZAKLJUČEK

Marca 2020 se je v Sloveniji začela epidemija koronavirusa in sprejeti so bili prvi ukrepi za pomoč prizadetim v slovenskem gospodarstvu. Najbolj je epidemija prizadela prav turizem. Eden od ukrepov za blaženje posledic epidemije, je bila tudi izdaja turističnih bonov, ki so jih prejeli vsi državljani Republike Slovenije.

Tudi v tujini so uvedli turistične bone in tam so se izkazali kot dobra rešitev. Sistem unovčevanja turističnih bonov se je med državami v preteklem letu zelo razlikoval. Italija je razvila aplikacijo, prek katere so državljani lahko spremljali svojo porabo in stanje turističnega bona ter tudi prek nje unovčevali svoj turistični bon. Stanje in vrednost turističnega bona smo tudi Slovenci lahko spremljali na aplikaciji e-davki, a smo turistične bone unovčevali prek ročno izpolnjenega obrazca. Smiselno bi bilo, da bi tudi v Sloveniji za lažje in modernejše unovčevanje ponudili aplikacijo, namenjeno samo turističnim bonom.

V najini raziskovalni nalogi sva ugotovila, da je mnenje mladih o izdaji turističnih bonov zelo pozitivno. Na to kaže visok odstotek mladih, ki so svoj turistični bon izkoristili v celoti ali delno. 46 % mladih je turistični bon unovčilo v celoti, 30 % pa delno. Ugotovila sva, da so skoraj vsi mladi izkoristili bon poleti, le nekaj pa v zgodnjem jesenskem obdobju, saj se je takrat javno življenje v Sloveniji zopet zaustavilo. Mladi so turistične bone izkoristili na različnih destinacijah, največ pa jih je svoj bon izkoristilo v apartmajih na obali in v gorah. Večina mladih je turistične bone izkoristilo s prijatelji in sicer so turistični bon namenili sprostitvi, počitku ter zabavi.

Najino mnenje glede turističnih bonov je, da so izrazito pripomogli k ponovnemu aktiviranju slovenskega turizma. V primerjavi z ostalimi državami je imela Slovenija v letu 2020 bistveno večjo rast domačih gostov.

Raziskovalno nalogo sva pisala z veseljem in zanimanjem. Zelo sva bila vesela vseh, ki so se odzvali na prošnjo za intervju, saj sva z njihovo pomočjo pridobila veliko pomembnih informacij. Mladi so turistične bone sprejeli z velikim veseljem. Mnogi med njimi pa so neutemeljeno mnenja, da je država turistične bone izdala z namenom podkupovanja državljanov, pranja denarja in korupcije. Turistični boni so dosegli svoj namen in so zagotovo odlična rešitev za slovensko gospodarstvo. Predhodne ocene vpliva uvedbe turističnih bonov na slovensko gospodarstvo kažejo, da se je zaradi unovčenih bonov v letu 2020 ohranilo okoli 500 delovnih mest. (Knežević Cvelbar, Farčnik, Ogorevc, 2021)

Turistični ponudniki, imajo glede turističnih bonov pozitivno mnenje, menijo pa, da je do tistih ponudnikov, ki so odvisni samo od tujih gostov (mestna središča, npr. Ljubljana) bila to sebična rešitev, saj jim turistični boni niso pomagali prav veliko.

Si že unovčil svoj turistični bon?

V raziskovalni nalogi sva našla tudi tri rešitve, ki bi mlade spodbudile k unovčevanju turističnih bonov. Turistični ponudniki bi morali mladim zagotoviti bolj atraktivno ponudbo in s tem pritegniti njihovo pozornost, povečati bi morali obseg storitev, za katere je možno koristiti turistične bone, predlaga pa še vikend festival za mlade v kampu Šobec.

Turistični boni v Sloveniji veljajo do konca leta 2021. Glede na to, da je še vedno za 228,9 milijona evrov neporabljenih turističnih bonov meniva, da bi morali biti turistični boni podaljšani vsaj še za eno leto.

17.VIRI

G.K. (18.2.2021). Turistični bon bo še naprej le za prenočitev oz. prenočitev z zajtrkom. RTV SLO. Pridobljeno s <https://www.rtvlo.si/gospodarstvo/zajc-turisticni-bon-bo-se-naprej-le-za-prenocitev-oz-prenocitev-z-zajtrkom/569980>

Kralj Serša M., Jeršin Tomassini K., Nemeč L.. Geografija 1. Pridobljeno s <https://eucbeniki.sio.si/geo1/2557/index1.html>

Koprivnikar Šušteršič M. (julij 2020). Vpliv epidemije COVID-19 na turistično dejavnost. Pridobljeno s https://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/kratke_analize/Vpliv_epidemie_COVID-19_na_turisticno_dejavnost_MKoprivnikar/Vpliv_epidemije_COVID-19_na_turisticno_dejavnost.pdf

Economic impact report. (2020). World travel and Tourism Council. Pridobljeno s <https://wtcc.org/Research/Economic-Impact>

Statistični urad Republike Slovenije. (2015). Ekonomski računi za turizem. Ocena za 2017. Pridobljeno s <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/7848>

Republika Slovenija, Statistični urad. V letu 2020 v Sloveniji 42 % manj turističnih prenočitev kot v 2019. (29.1.2021). Pridobljeno s <https://www.stat.si/StatWeb/News/Index/9362>

I feel Slovenia. (1.2.2021). Turistično leto, ki ga je zaznamovala pandemija Covid-19. Pridobljeno s <https://www.slovenia.info/sl/novinarsko-sredisce/sporocila-za-javnost/15084-turisticno-leto-ki-ga-je-zaznamovala-pandemija-covid-19>

I feel Slovenia. (2021). Turizem v številkah 2019. Pridobljeno s https://www.slovenia.info/uploads/dokumenti/tvs/2019/turizem_v_stevilkah_2019.pdf

MOVIT - Zavod za razvoj mobilnosti mladih. (2008). Dajmo mladim zagon: priročnik za izvajalce mladinskih pobud v programu MvA. Pridobljeno s <http://www.movit.si/movit/publikacije/prirocniki/>

MIHALIČ, T. Turizem: ekonomski vidiki. 1. natis. Ljubljana: Ekonomska fakulteta, 2008. VI, 253 str., graf. Prikazi. EF, Učbenik.

SURS – statistični urad Republike Slovenije. (6.8.2020). Leta 2018 je vsak drugi 29 - letnik še vedno živel v svoji primarni družini, leta 1991 je bilo takih samo 20 %. Pridobljeno s <https://www.stat.si/statweb/News/Index/8999>

FURS – finančni urad Republike Slovenije. (2020). Informacije o turističnih bonih. Pridobljeno s https://www.fu.gov.si/drugo/posebna_podrocja/turisticni_boni/

Kneževič Cvelbar, L., Farčnik, D., Ogorevc, M. (2021). Holidays for all: Staycation Vouchers during COVID 19, Mimeo.

SURS – Statistični urad Republike Slovenije. (2020). Prihodi in prenočitve turistov. Pridobljeno s

<https://www.stat.si/StatWeb/File/DocSysFile/7779>

SSKJ – Slovar slovenskega knjižnega jezika. (2020). Bon.

Pridobljeno s

<https://fran.si/iskanje?FilteredDictionaryIds=130&View=1&Query=bon>

N.Š.. (30.3.2020). Potrošniki besnijo, agencije pa so obupane. ŽURNAL 24.

Pridobljeno s <https://www.zurnal24.si/slovenija/potrosniki-besnijo-turisticne-agencije-pa-so-obupane-na-pomoc-bi-morala-priskociti-drzava-344472>

Meršol M. (17.10.2021). Kje so turistične bone izkoristili znani Slovenci? ONA PLUS.

Pridobljeno s <https://onaplus.delo.si/tako-so-turisticne-bone-izkoristili-znani-slovinci-in-slovenke>

K.M.. (5.7.2020). Kje so turistične bone izkoristili znani Slovenci? NJENA.SI.

Pridobljeno s <https://njena.svet24.si/clanek/svet-slavnih/5eff0304bef0a/kje-bodo-znani-slovinci-izkoristili-turisticne-bone>

Rogelj S. (13.10.2020). Zlorabe turističnih bonov. RTV Slovenija.

Pridobljeno s <https://radioprvi.rtvlo.si/2020/10/zlorabe-turisticnih-bonov-od-kraj-do-fiktivnih-vnovcevanj/>

Bizjak M. (19.10.2020). Bovčan ostal brez svojega turističnega bona. Radio Koper.

Pridobljeno s <https://www.rtvlo.si/radiokoper/novice/bovcan-ostal-brez-svojega-turisticnega-bona/539563>

Škoberne M. (10.8.2020). Kako so turistične bone porabili zaporniki? Slovenec.org.

Pridobljeno s <https://www.slovenec.org/2020/08/10/kako-lahko-turisticne-bone-unovcijo-zaporniki/>

(2020). BSJP. Polish tourist voucher. Pridobljeno s

<https://bsjp.pl/en/article/title;polish-tourist-voucher/>

(18.10.2020). Accommodation Voucher Scheme Extended until April 2021. Chronicle.lu.

Pridobljeno s <https://chronicle.lu/category/at-home/35019-accommodation-voucher-scheme-extended-until-april-2021>

(1.9.2020). 34k Accommodation Vouchers Redeemed as Luxembourg Sees Domestic

Tourism Boom. Pridobljeno s <https://chronicle.lu/category/at-home/33801-34k-accommodation-vouchers-redeemed-as-luxembourg-sees-domestic-tourism-boom>

Pope C. (11.2.2021). Boost Irish tourism by giving out holiday vouchers, sector urges Government. Irishtimes. Pridobljeno s <https://www.irishtimes.com/life-and-style/travel/boost-irish-tourism-by-giving-out-holiday-vouchers-sector-urges-government-1.4482006>

(2020). Il tuo Bonus Vacanze con 10. Bonus Vacanze. Pridobljeno s <https://io.italia.it/bonus-vacanze/>

(2020). Singapore discovers vouchers. A Singapore Government Agency Website. Pridobljeno s <https://www.stb.gov.sg/content/stb/en/trade-events-and-resources/SingapoRediscovered-Vouchers.html>

Račič M. (27.5.2020). Cene nočitev, ki bi jih plačali z boni, tudi za več kot tretjino višje od rednih cen. 24ur. com. Pridobljeno s <https://www.24ur.com/novice/korona/cene-namestitev-ki-bi-jih-placali-z-boni-tudi-za-tretjino-visje-od-rednih-cen.html>

P.Pa. (27.5.202). Slaba volja v Portorožu: luksuzni hotel naj bi okupirali Romi. Slovenske novice. Pridobljeno s <https://www.slovenskenovice.si/novice/slovenija/slaba-volja-v-portorozu-luksuzni-hotel-naj-bi-okupirali-romi-332778>

D.S. (23.9.202). 57 odstotkov prebivalcev zelo zadovoljnih s koriščenjem turističnih bonov. RTV Slovenija. Pridobljeno s <https://www.rtvlo.si/zabava-in-slog/ture-avanture/57-odstotkov-prebivalcev-zelo-zadovoljnih-s-koriscenjem-turisticnih-bonov/536938>

T.R. (28.9.2020). Unovčenih za 113 milijonov evrov turističnih bonov ; Ste jih vi že izkoristili?(Anketa). Regional. Pridobljeno s <https://www.regionlobala.si/novica/unovcenih-za-113-milijonov-evrov-turisticnih-bonov-ste-jih-vi-ze-izkoristili-anketa>

STA. (18.2.2021). Zajc: Širitve možnosti uporabe turističnih bonov ne bo. 24ur. com. Pridobljeno s <https://www.24ur.com/novice/korona/zajc-siritve-moznosti-uporabe-turisticnih-bonov-ne-bo.html>

Kos S., Lipnik K.. (14.8.2020). Bo res unovčenih manj kot polovica bonov? Delo. Pridobljeno s <https://www.delo.si/novice/slovenija/bo-res-unovcenih-manj-kot-polovica-bonov/>

Grgič M. (13.8.2021). Gorjanci z boni na dopust kar v lastno občino. Delo. Pridobljeno s <https://www.delo.si/novice/slovenija/gorjanci-z-boni-na-dopust-kar-v-lastno-obcino/>

STA. (13.7.2021). Z boni v gospodarstvo doslej priteklo 13,5 milijona evrov. DELO. Pridobljeno s <https://www.delo.si/gospodarstvo/novice/z-boni-v-gospodarstvo-doslej-priteklo-135-milijona-evrov-pomoci/>

18. PRILOGE

18.1. Anketni vprašalnik

Draga reševalka, dragi reševalec ankete! :) Sva Neža Šuligoj in Aljaž Rezar s Prešernove, iz Ekonomske šole Ljubljana. No, v resnici sva letos bolj vsak iz svoje sobe. Pripravljava raziskovalno nalogo z naslovom Si že unovčil svoj turistični bon? V nalogi raziskujemo, če mladi poznajo namen turističnega bona, ali so ga že unovčili, kje so ga v

unovčili in kaj bi spodbudilo vse mlade, da bi bone unovčili. Raziskujemo tudi, kaj o turističnih bonih menijo turistični delavci ter strokovnjaki. Za reševanje sva ti že vnaprej hvaležna in te lepo pozdravljava.

P.S. V anketi te bova vikala, ker se tako najbolj spodobi :)

Q1 - kateri starostni skupini pripadate?

- Do 18 let
- 18 - 22 let
- 22 - 26 let
- 26 - 30 let
- Nad 30 let

Q2 - Označite svoj spol:

- Ženska
- Moški
- Ne želim odgovoriti

Q3 - Status:

- Dijak
- Študent
- Zaposlen
- Brezposeln
- Ne želim odgovoriti

Q4 - V kateri regiji prebivate?

Osrednjeslovenska regija

Gorenjska regija

Pomurska regija

Podravska regija

Koroška regija

Savinska regija

Zasavska regija

Spodnjeposavska regija

Jugovzhodna regija

Notranje-kraška regija

Goriška regija

Obalno-kraška regija

Q5 - Čemu je po vašem namenjen turistični bon?

- Oglaševanju turističnih dejavnosti.
- Kot ukrep podpore slovenskemu turizmu.
- Pospeševanju prodaje nepremičnin ob morju.
- Povečanju obiska tujih gostov v Sloveniji.
- Drugo:

Q6 - Do kdaj lahko po vašem mnenju izkoristimo turistične bone?

- Do konca leta 2021.
- Do avgusta 2021.
- Do konca leta 2022.
- Turističnih bonov ni več mogoče izkoristiti.

Q7 - Kakšno je vaše mnenje o izdaji turističnih bonov?

- Je odlična ideja za reševanje slovenskega turizma.
- Je le eden od ukrepov vlade v času epidemije.
- Je nepotreben ukrep vlade v času epidemije.
- Drugo:

Q8 - Katera trditev velja za vas?

- Turistični bon sem/bom izkoristil/a sam.
- Turistični bon sem podaril/a staršem.
- Turistični bon sem podaril/a starim staršem.
- Turistični bon so mi podarili starši.
- Turistični bon so mi podarili stari starši.

Q9 - Turistični bon

- sem unovčil/a v celoti.
- sem delno unovčil/a.
- še nisem unovčil/a.
- ne mislim unovčiti.

IF (1) Q9 = [1, 2]

Q10 - Turistični bon sem izkoristil/a

- spomladi.
- poleti.
- jeseni.
- v različnih letnih časih.

Si že unovčil svoj turistični bon?

IF (2) Q9 = [2]

Q11 - Kolikšno vrednost turističnega bona ste izkoristili?

- V 10% .
- V 20% .
- V 30% .
- V 40% .
- V 50% .
- V 60% .
- V 70% .
- V 80% .
- V 90% .

IF (3) Q9 = [1, 2]

Q12 - Turistični bon sem izkoristil/a

Možnih je več odgovorov

- na obali.
- v gorah.
- v mestu.
- na podeželju.
- v termah.
- drugje.

IF (4) Q9 = [1, 2]

Q13 - Turistični bon sem izkoristil/a

Možnih je več odgovorov

- s starši.
- s punco/fantom.
- z družino.

Si že unovčil svoj turistični bon?

- s prijatelji.
- s širšo družino (tete, strici, bratranci, sestrične).
- z bratom/sestro.
- sam.

IF (5) Q9 = [1, 2]

Q14 - Turistični bon sem izkoristil/a v

Možnih je več odgovorov

- apartmaju.
- hotelu.
- hostlu.
- kampu.
- koči.
- drugje:

(6) Q9 = [3]

Q15 - Turističnega bona še nisem izkoristil/a, ker

- čakam na pravi trenutek.
- nisem vedel/a, s kom bi šel/šla.
- ne vem, kje bi turistični bon izkoristil/a.
- sem ga podaril/a.
- tja, kamor sem želel/a iti, je bilo že vse zasedeno.
- nisem imel/a časa unovčiti turističnega bona.
- zaradi poostrenih ukrepov in posledičnega zaprtja turizma.
- nimam dovolj dohodkov za namestitev, prevoz, itd ...
- nimam potrebe po počitnicah.
- zaradi zdravstvenih razlogov.
- Drugo:

IF (7) Q9 = [1, 2]

Q16 - Za kakšen namen ste izkoristili turistični bon?

- Sprostitev, počitek, zabava.
- Rekreativne dejavnosti
- Skrb za zdravje, bivanje v zdravilišču
- Ogled naravnih in kulturnih znamenitosti
- Obisk sorodnikov, prijateljev
- Drugo:

IF (8) Q9 = [1, 2, 3, 4]

Q17 - Kako bi ocenili vrednost izdanih turističnih bonov? (odrasli 200 EUR, otroci 50 EUR)

- Z vrednostjo izdanih turističnih bonov se popolnoma strinjam.
- Vrednost izdanih turističnih bonov se mi zdi prenizka, morala bi biti višja.
- Vrednost izdanih turističnih bonov se mi zdi previsoka, morala bi biti nižja.

IF (9) Q9 = [1, 2]

Q18 - Bi si naslednjč želeli višje vrednosti turističnega bona?

- Da.
- Ne.
- Nimam mnenja.

Q19 - Do kdaj bi po vašem mnenju morali veljati turistični boni?

- Do leta konca 2022.
- Dokler bodo veljali ukrepi povezani z epidemijo.
- Do konca leta 2025.
- Turistični boni ne bi smeli imeti roka trajanja.
- Do konca leta 2021.

Q20 - Kaj se bo po vašem mnenju zgodilo decembra 2021?

- Vsi turistični boni bodo izkoriščeni.
- Polovica turističnih bonov bo ostala neizkoriščenih.
- Turistični boni bodo podaljšani še za eno leto.
- Država bo vrednost neizkoriščenih turističnih bonov porabila za investicije v turizmu.
- Drugo:

Q21 - Ali bodo po vašem mnenju turistični boni dosegli svoj namen?

- Namen bo zagotovo dosežen.
- Namen bo verjetno dosežen.
- Namen ne bo dosežen.
- Nimam mnenja.

Q22 - Za katero možnost koriščenja turističnih bonov bi se odločili?

- Vikend festival za mlade v kampu Šobec
- Kritje stroškov maturantskega plesa
- Kritje stroškov maturantskega izleta v Sloveniji
- Nagradni izlet za razred po Sloveniji
- Drugo:

Q23 - Katero od rešitev bi predlagali, da bi vsi mladi izkoristili turistične bone?

_____

Q24 - Bi glede turističnih bonov kaj izpostavili, pripomnili, predlagali?

_____

18.2. Članki

Potrošniki besnijo, turistične agencije pa so obupane. "Na pomoč bi morala priskočiti država!"

30. marec 2020 (Objavljeno na portalu Žurnal24)

SHUTTERSTOCK

Na Zvezi potrošnikov Slovenije opozarjajo, da turistične agencije zavračajo zahteve za vračilo vplačil, kar je v nasprotju z zakonodajo. Menijo pa, da bi morala turističnemu gospodarstvu na pomoč priskočiti država.

"Turistične agencije vztrajajo, da so potrošniki upravičeni le do dobropisa oz. vrednostnice, ki jo bodo lahko uporabili za potovanje v kasnejšem obdobju. Tržni inšpektorat, kamor se potrošniki obračajo zaradi zavrnitve zahteve za vrnitev vplačil, pa odgovarja, da njihove prijave ne morejo obravnavati, dokler na ravni države oziroma Evropske unije ne bodo sprejeta stališča oziroma rešitve tega vprašanja," so na Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS) danes zapisali v sporočilu za javnost. Po njihovih besedah so namreč prejeli ogromno vprašanj glede pravic v primeru odpovedi potovanj.

Zakon je jasen

A zakon o varstvu potrošnikov jasno določa pravice potrošnikov v primeru odpovedi zaradi izrednih razmer, in sicer nalaga organizatorju potovanja, da potrošniku vrne vsa plačila v roku 14 dni po odpovedi, brez kakršnih koli odbitkov.

"Nedvomno je obveznost vračila vplačil za turistične agencije zelo težka, vendar pa to ne more biti razlog za kršitev zakonodaje. Prepričani smo, da mora pri reševanju te situacije turističnemu gospodarstvu priskočiti na pomoč država v sklopu interventnih ukrepov," je izpostavila Breda Kutin, predsednica ZPS.

Rešitev: zagotovitev posebnega jamstva za izdane dobropise

Na ZPS so, kot trdijo, ministrstvu za gospodarski razvoj in tehnologijo že 17. marca 2020 poslali dopis in predlagali, da se problematika vračanja vplačil zaradi odpovedi potovanj rešuje z zagotovitvijo posebnega jamstva za izdane dobropise ali vrednostnice, s katerim bo poleg turističnih agencij za izplačilo dobropisa jamčila tudi država.

"Ocenjujemo, da bi se na podlagi takega jamstva potrošniki lažje odločali za sprejem dobropisa ali za odlog vrnitve vplačil na kasnejši čas, kar bi bistveno olajšalo položaj turističnih agencij," so zapisali.

"Problem vračila izplačil se ne more reševati na plečih potrošnikov"

Podobno stališče so zavzele potrošniške organizacije, članice Evropske potrošniške organizacije BEUC, ki so v sporočilu Evropski komisiji poudarile, da se "vsì zavedajo resnosti izrednih razmer, vendar se problem vračila izplačil ne more reševati na plečih potrošnikov, saj so nastale izredne okoliščine ne le za gospodarstvo, ampak tudi za potrošnike".

Zato mora po njihovem vsak potrošnik imeti pravico izbirati, ali bo zahteval vrnitev vplačil ali sprejel drugačno ponudbo turistične agencije, države pa naj z zagotovitvijo dodatnega jamstva olajšajo obremenitev turističnih agencij.

"Evropska komisija je v svojem priporočilu zavzela enako stališče glede pravice potrošnikov do vračila vplačil ter pozvala nacionalne države, naj zagotovijo razširitev jamstva tudi na dobropise (vavčerje)," so zapisali v ZPS, kjer so poudarili tudi, da rešitve potrebujejo takoj. S tem bi namreč preprečili nastajanje nepotrebnih sporov in ohranili zaupanje potrošnikov v slovenske turistične agencije. "Te ga bodo potrebovale po končanju izrednih razmer," so še dodali.

Zlorabe turističnih bonov: od kraj do fiktivnih unovčevanje

Državni sekretar gospodarskega ministrstva Simon Zajc pravi, da inšpekcija ni izrekla nobene globe in samo en opomin, tako da nekih težav in izigravanj ni.

13.oktober 2020 (objavljeno na radioprvi.rtvsllo.si)

Zaradi zaostrovanja epidemiološke situacije v državi, se več kot polovica upravičencev turističnih bonov najverjetneje upravičeno sprašuje, ali bodo bone lahko unovčili do konca leta. Na gospodarskem ministrstvu namreč za zdaj o podaljšanju roka za njihovo uporabo ne razmišljajo. S tem vprašanjem se bodo ukvarjali po jesenskih počitnicah, ko

bo epidemiološka slika bolj jasna. Sicer pa se v zvezi s turističnimi boni pojavljajo tudi zlorabe; od kraj do fiktivnih unovčevanj. Nadzor nad pravilno uporabo turističnih bonov in doseganje njihovega namena – gre za multiplikacijo učinkov – izvajajo tržni inšpektorji. Ti se v zadnjem času ukvarjajo tako s krajami bonov kot tudi z njihovo fiktivno uporabo, pojasnjuje vršilka dolžnosti glavne tržne inšpektorice Martina Gašperlin:

"Tržni inšpektorat nadzoruje, ali je storitev, ki je na računu, dejansko izvedena, ker sicer ni multiplikativnih učinkov, imamo že več prijav, postopki so še odprti, tako da še nimamo sankcij, glede na količino koriščenih bonov ni veliko kršitev, bi rekla, da smo v Ljubljani imeli okoli 20 prijav, Ljubljana je najbolj problematična, ker se ljudje niso odločili, da bi koristili bone v Ljubljani, hoteli so imeli zelo inovativne pristope in so ponujali bone za nakupovalne center in podobne zadeve, policija pa je izvedla nadzore v nekaterih hostlih, pregledali so sobe in ugotovili, da v sobi ni nihče prespal."

Kraje bonov naj bi se dogajale po domovih za ostarele, še domnevajo na tržnem inšpektoratu:

"Za bon rabite EMŠO in davčno številko, tako da so pri starejših prišli do podatkov, da so šli v dom za ostarele in slikali osebno, tukaj pa policija preiskuje te primere."

Na zlorabe bonov se je danes odzval tudi državni sekretar gospodarskega ministrstva Simon Zajc, ki resnico vidi drugače:

"V resnici smo, si moramo priznati, ta ukrep zelo dobro pripravili in pomislili na vse možne luknje, ki bi lahko bile izkoriščene za izigravanje, tako da danes, smo blizu 900.000 izkoriščenih bonov, inšpekcija ni izrekla nobene globe in samo en opomin, tako da nekih težav in izigravanj ni."

Na gospodarskem ministrstvu sicer glede na epidemiološko situacijo v državi še ne razmišljajo o podaljšanju veljavnosti bonov:

"Že od dneva, ko smo sprejeli ukrep, je najbolj pogosto vprašanje, če bomo bone podaljšali, zaenkrat je situacija, da bomo v tednih po jesenskih počitnicah sprejeli odločitev ali ukrep ostane kot je ali pa se ga kakorkoli preoblikuje."

Spomnimo, da je bil namen bonov pomoč turističnemu gospodarstvu po epidemiji. Kot pojasnjuje direktor Turistično gostinske zbornice Fedja Pobegajlo, je bil ukrep dobrodošel in da si poleg drugih ukrepov želijo, da bi država turizem z boni spodbujala tudi v prihodnjem letu:

"Mi smo že predlagali izdajo bonov za leto 2021, smo pa v intenzivnih pogovorih s pristojnimi institucijami glede dodatne pomoči turističnim družbam, ki so bile v letošnjem letu najbolj prizadete zaradi velikega izpada prihodkov, tako da ne bi bili ukrepi univerzalni za vse, ampak bi bila glede na prihodke različna pomoč podjetjem, upam, da se

Si že unovčil svoj turistični bon?

---

bomo uspeli dogovoriti in da bo tudi skozi ta dodaten ukrep rešeno veliko podjetij in delovnih mest."

O zlorabah turističnih bonov menda na zbornici niso bili obveščeni, jih pa obsojajo.

57 odstotkov prebivalcev zelo zadovoljnih s koriščenjem turističnih bonov

Bone bo podarilo osem odstotkov prebivalcev.

Skoraj polovica prebivalcev Slovenije namerava do konca leta še porabiti svoj turistični bon, 10 odstotkov jih ima že opravljeno rezervacijo. Med tistimi, ki so že izkoristili bon, pa je 57 odstotkov prebivalcev zelo zadovoljnih s storitvijo.

23. september 2020 (objavljeno na rtvslo.si)

Ljubljana - MMC RTV SLO, STA

Skoraj polovica vprašanih (45 odstotkov) meni, da je bila uvedba turističnih bonov zadetek v polno. Foto: BoBo

Podjetje Valicon je v tokratni meritvi preverjal, kako priljubljeni so turistični boni med prebivalci in kakšno je njihovo mnenje glede učinkovitosti turističnih bonov kot podpore slovenskemu turizmu. Raziskava je pokazala, da je 36 odstotkov prebivalcev že uporabilo bon, 10 odstotkov jih ima že opravljeno rezervacijo, nadaljnjih 39 odstotkov pa jih namerava bon porabiti do konca leta. Da bodo bon podarili, je navedlo osem odstotkov

prebivalcev, da ga ne bodo uporabili, pa jih zagotavlja sedem odstotkov.

V Valiconu omenjajo visok delež takih, ki bone še nameravajo porabiti. Na eni strani to kaže, da je med prebivalci Slovenija dojeta kot letošnja turistična destinacija, so podčrtali. Turistični boni niso bili toliko nadomestilo za običajne poletne počitnice zunaj Slovenije, kot pa predstavljajo priložnost za dodatne počitnice doma.

Izola. Foto: BoBo

Drugi pomemben vidik pa je spodbuden z vidika dojetanja prihodnosti epidemiološke slike. "Visok delež namere uporabe bonov do konca leta kaže, da so ljudje glede nadaljnjega razvoja dogodkov optimistični vsaj do te mere, da tolikšnega poslabšanja situacije, da bonov ne bi bilo mogoče porabiti, ne pričakujejo, kljub vedno bolj pesimističnemu pogledu na razvoj situacije," so poudarili v Valiconu.

Raziskovalci so merili tudi zadovoljstvo tistih, ki so uporabili bon, z zagotovljeno storitvijo. Zelo zadovoljnih je bilo 57 odstotkov vprašanih, 30 odstotkov pa jih je bilo bolj zadovoljnih kot ne. Štirje odstotki vprašanih so bili s storitvijo nezadovoljni – bolj nezadovoljnih kot zadovoljnih je bilo tri odstotke, zelo nezadovoljnih pa odstotek. Devet odstotkov jih je bilo nekaj vmes.

Prav tako je po oceni Valiconu precej visoka povprečna ocena zadovoljstva s storitvijo pri uporabi bonov na lestvici od ena do pet, saj znaša 4,4. "Vsekakor ocena, ki daje ponudnikom upravičeno upanje na pogostejši obisk domačih turistov tudi v prihodnje," so navedli.

Da je bila ta poteza popolnoma zgrešena, na drugi strani meni 12 odstotkov vprašanih.

Dve petini (42 odstotkov) vprašanih je bolj nevtralnih in meni, da rešitev ni bila ne eno ne drugo.

Podobno prebivalci ocenjujejo tudi doseganje namena, torej nadomeščanje izpada prihodkov ponudnikov storitev zaradi izpada tujih gostov. Slaba polovica meni, da bo namen bolj verjetno dosežen (zagotovo 19 odstotkov, verjetno 28 odstotkov), dve petini vprašanih (41 odstotkov) pa, da za nekatere da, za druge ne. Desetina vprašanih je mnenja, da namen bolj verjetno ne bo dosežen.

18.3. Zakonik

35. člen (bon za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje turizma)

(1) S tem zakonom se ureja bon z namenom odprave posledic epidemije v turizmu za izboljšanje gospodarskega položaja na področju potrošnje turizma (v nadaljnjem besedilu: bon).

(2) Upravičenec do bona je oseba s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji na dan 13. marca 2020 (v nadaljnjem besedilu: upravičenec), ki je:

- polnoletna oseba oziroma oseba, ki bo v letu 2020 dopolnila 18 let (v nadaljnjem besedilu: polnoletni upravičenec), in je upravičena do bona v višini 200 eurov,
- ostale osebe, ki ne izpolnjujejo starostnega pogoja, izpolnjujejo pa pogoj glede stalnega prebivališča (v nadaljnjem besedilu: mladoletni upravičenec), so upravičene do bona v višini 50 eurov.

(3) Bon, ki se glasi na mladoletnega upravičenca, unovčijo zanj starši oziroma zakoniti zastopnik ali druga oseba, h kateri je mladoletni upravičenec z odločbo pristojnega organa zaupan v varstvo in vzgojo in za mladoletnega upravičenca dejansko skrbi (npr. rejnik, odgovorna oseba zavoda, kamor je mladoletni upravičenec nameščen). Bon se unovči na podlagi izjave, ki je določena z uredbo iz desetega odstavka tega člena.

(4) Bon, ki se glasi na polnoletnega upravičenca, ki je postavljen pod skrbništvo, unovči zanj skrbnik. Bon se unovči na podlagi izjave skrbnika, ki je določena z uredbo iz desetega odstavka tega člena.

(5) Bon je prenosljiv med upravičenčevimi sorodniki v ravni vrsti do drugega kolena (stari starši, starši, otroci, otroci zakonca ali zunajzakonskega partnerja, vnuki), zakonci, zunajzakonskimi partnerji, partnerji v sklenjeni ali nesklenjeni partnerski zvezi ter med otroci in njihovimi zakonitimi zastopniki, če to niso njihovi starši. Bon je prenosljiv le na osebo, ki izpolnjuje pogoje iz drugega odstavka tega člena in se ne deduje. Bon je prenosljiv in se unovči na podlagi izjave, ki je določena z uredbo iz desetega odstavka tega člena.

(6) Ponudnik na področju turizma (v nadaljnjem besedilu: ponudnik storitev), pri kateremu se bon unovči, je za potrebe tega člena poslovni subjekt, ki je na dan 13. marca 2020:

- vpisan v Poslovni register Slovenije in
- vpisan v register nastanitvenih obratov, ki ga vodi Agencija Republike Slovenije za javno pravne evidence in storitve (v nadaljnjem besedilu: AJPEŠ), kot izvajalec dejavnosti nastanitvenega obrata in
- opravlja dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti Uredbe o standardni klasifikaciji dejavnosti (Uradni list RS, št. 69/07 in 17/08) po Prilogi I: Standardna klasifikacija dejavnosti – SKD 2008 in Priloga II: Pojasnila k standardni klasifikaciji dejavnosti – SKD 2008:
  - 55.100 – Dejavnost hotelov in drugih podobnih nastanitvenih obratov,
  - 55.201 – Počitniški domovi in letovišča,
  - 55.202 – Turistične kmetije s sobami,
  - 55.203 – Oddajanje zasebnih sob gostom,
  - 55.204 – Planinski domovi in mladinska prenočišča,
  - 55.209 – Druge nastanitve za krajši čas,
  - 55.300 – Dejavnost avtokampov, taborov.

(7) Bon se glasi na upravičenca in se unovči od začetka uporabe uredbe iz desetega odstavka tega člena do 31. decembra 2020. Bon je evidentiran kot dobroimetje v korist upravičenca v informacijskem sistemu FURS. Povračilo sredstev s strani FURS na podlagi unovčenih bonov se izvede najpozneje v 30 dneh.

(8) Bon se unovči za nastanitev ali za nastanitev z zajtrkom (v nadaljnjem besedilu: storitev). V primeru plačila storitve z bonom, ponudnik storitve za istovrstno storitev upravičencu ne sme zaračunavati višje cene, kot v primeru plačila z drugimi plačilnimi sredstvi.

(9) Če upravičenec bona ne unovči za storitev iz prejšnjega odstavka do 31. decembra 2020, ne more zahtevati izplačila bona v denarju od Republike Slovenije.

(10) Ponudnik storitve oziroma upravičenec od FURS prejme sredstva v višini unovčenega bona. Ponudnik storitve sredstva prejme na podlagi potrditve upravičenca v elektronskem sistemu FURS oziroma na podlagi predložene pisne potrditve upravičenca in kopije njegove osebne izkaznice ali potnega lista. Ponudnik storitve je dolžan hraniti predložene pisne potrditve upravičenca, kopije njegove osebne izkaznice ali potnega lista in vse izjave, ki so opredeljene v uredbi Vlade Republike Slovenije, do poteka

zastaralnega roka za nadzor iz sedemnajstega odstavka tega člena in 82. člena tega zakona. Način unovčitve bona preko informacijskega sistema FURS, povračila sredstev s strani FURS in način vodenja evidence bonov iz šestnajstega odstavka tega člena predpiše Vlada Republike Slovenije z uredbo v osmih dneh po uveljavitvi tega zakona.

(11) Sredstva za izplačilo bona zagotavlja Republika Slovenija iz proračuna Republike Slovenije.

(12) Ne glede na zakon, ki ureja dohodnino, se od bona ne plača dohodnina.

(13) Bon se ne šteje v dohodek pri uveljavljanju pravic po predpisih, ki urejajo pravice iz javnih sredstev.

(14) Podatke o upravičencu do bona iz drugega odstavka tega člena FURS pridobi iz Centralnega registra prebivalstva (v nadaljnjem besedilu: CRP), ki ga vodi Ministrstvo za notranje zadeve (v nadaljnjem besedilu: MNZ):

- ime in priimek,
- EMŠO,
- datum in kraj rojstva,
- spol,
- državljanstvo,
- naslov stalnega prebivališča.

FURS upravičencu do bona, ki še nima dodeljene davčne številke, davčno številko dodeli po uradni dolžnosti na podlagi podatkov iz CRP. MNZ podatke iz CRP posreduje FURS v petih dneh po uveljavitvi tega zakona.

(15) Za namen izvajanja tega člena FURS pridobi podatke iz sistema eTurizem AJPES, ki vključuje podatke iz registra nastanitvenih obratov in podatke iz knjige gostov, ki jih na podlagi zakona, ki ureja prijavo prebivališča, v sistem eTurizem AJPES posreduje ponudnik storitev, in sicer:

- zaporedno številko prijave gosta,
- podatke o gostu: ime in priimek gosta, datum rojstva gosta ter številko in vrsto identifikacijskega dokumenta gosta,
- datum prihoda in odhoda gosta,
- podatke o ponudniku storitev: naziv ponudnika storitev, matično številko ponudnika storitev, ter naslov oziroma sedež in poslovni naslov ponudnika storitev,
- podatke o nastanitvenem obratu: naziv, naslov ter identifikacijsko številko nastanitvenega obrata iz registra nastanitvenih obratov na dan 13. marca 2020.

Podatke iz zgoraj naštetih alinej AJPES zagotavlja FURS za goste, prijavljene v sistem eTurizem AJPES z datumom prihoda gosta od dneva uveljavitve tega zakona do 31. decembra 2020. AJPES začne posredovati podatke v sedmih dneh po uveljavitvi tega zakona. AJPES podatke zagotavlja FURS z neposrednim prevzemom podatkov.

(16) FURS za namen unovčitve bona in povračila sredstev v skladu s tem členom pridobi osebne podatke, navedene v štirinajstem in petnajstem odstavku tega člena, podatke, posredovane z vnosom ponudnika storitev v informacijski sistem FURS ter uporabi podatke iz davčnega registra. Na osnovi teh podatkov FURS vzpostavi zbirko osebnih podatkov – evidenco bonov, ki vsebuje podatke:

- o upravičencu do bona,
- podatke o ponudniku storitve ter nastanitvenemu obratu, kjer je upravičenec unovčil bon in
- podatke o izplačilu bona.

FURS vodi in upravlja evidenco bonov na podlagi predhodne povezave zbirk osebnih podatkov. Za povezovanje podatkov iz petnajstega odstavka tega člena se uporabi številka in vrsta identifikacijskega dokumenta oziroma ime in priimek ter datum rojstva gosta – upravičenca, če upravičenec nima identifikacijskega dokumenta. Podatki se v evidenci bonov hranijo pet let, nato se izbrišejo.

(17) Nadzor nad ponudnikom storitev in upravičencem do bona iz tega člena izvaja Tržni inšpektorat Republike Slovenije v skladu s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor. FURS Tržnemu inšpektoratu Republike Slovenije na zahtevo zagotavlja potrebne podatke za izvajanje nadzora:

- podatke o ponudniku storitev: matična številka ponudnika storitve in davčna številka;
- podatke o osebi, ki je unovčila bon – upravičencu do bona: osebno ime upravičenca do bona, davčna številka;
- datum prihoda in odhoda upravičenca.